

TJEN FOLKET

★ diskusjonsblad for MLG ★

INNHold

LEDER	s. 3
Sentralkomiteen i MLG: Om valfront og 1. mai	s. 4
VALGET -73	
Noen momenter til diskusjonen av den norske parlamentarismen	s. 8
Ja til valfront -73!	s. 13
Hva mener vi om valfront?	s. 14
DEBATT	
ML-rørsla og målrørsla	s. 17
Om interessekampen på universitet og høyskoler	s. 21
Eget studentforbund?	s. 22
Howdan løse problemer i familien på en ikke-antagonistisk måte?	s. 23
Hva med U-hjelpe?	s. 24
Hva slags plattform skal ungdomsforbundet ha?	s. 25
Vi må få ei riktig linje for vennskapsarbeidet!	s. 29
FRA ARBEIDSPLASSEN	
Gå på grunnkurs i LO!	s. 34
»Venstre» fører til isolasjon!	s. 35
Om bedriftsforsamlinger	s. 37
BLANDA	
Delta i AKMEDs propagandadager 1.—3. mars!	s. 40
Sommerleirer 1973	s. 41
Diskusjonsbevegelsen — et langt sprang framover!	s. 42
KLASSEANALYSE	
Klasseanalyse av et psykiatrisk sykehus	s. 45

Leder: UKEAVISA MÅ SIKRES!

Klassekampen er blitt ukeavis! Den politiske betydninga av dette kan neppe overvurderes. MLG og den marxist-leninistiske bevegelsen har allerede for en god stund siden »vokst frå» månedsavisa, i den forstand at et månedlig blad ikke lenger dekket behovet for å få presentert politikken vår, verken innad eller utad. Månedsavisa var tilstrekkelig den gangen vi var organisert i de »gamle» boliggruppene og brukte Klassekampen som et middel til å knytte kontakter gjennom dørsalg. Etter omorganiseringa for kamp trakk vi nye folk til oss hovedsakelig gjennom vår praksis på plassen. Behovet for å bruke Klassekampen på den gamle måten ble langt mindre. Etter som marxist-leninistenes politiske innflytelse vokste og flere og flere fikk interesse for våre synspunkter, steg imidlertid behovet for å komme raskt ut med politiske linjer på aktuelle saker. Et månedlig »kommentarorgan» var utilstrekkelig.

- Med ei ukeavis kan vi tjene folket langt bedre. Klassekampen bringer nyheter og reportasjer om folkets kamper i Norge, kamper som andre aviser gir liten eller ingen plass. Hvor ofte har vi ikke måttet rykke ut med et KK-flak for å gjøre en streik kjent og organisere støtten til den? Nå har vi avisa!
- Med ei ukeavis står vi langt sterkere rustet i Kampen om de store massene som nå er på vei mot venstre. Mange progressive har nok kjøpt og lest månedsavisa Klassekampen, og vært enig i mye som sto der. Men den jevne tilførselen av nyheter (og politisk påvirkning!) har han/hun vært nødt til å få fra Orientering eller Arbeiderbladet.
- Med ei ukeavis står vi i en sterkere taktisk posisjon, f.eks. når det gjelder kampen for å oppnå enhet på venstresida. Vi kan svare raskt på taktiske utspill og holde massene løpende orientert om vår linje.
- Med ei ukeavis styrker vi den politiske fostringa innad. Også medlemmene har behov for raskt å få våre linjer på aktuelle saker. Når borgerpressa skriver at Kina er for EEC og det er en måned til neste KK, hva gjør en da når massene kommer og spør? Enten svarer en svevende til neste nr. kommer, eller en håper på en intern stensil om saken. Men en stadig strøm av plutselige stensiler skaper vansker i planlegginga på alle nivåer, fremmer krigskommunisme og er en dårlig ting sikkerhetsmessig. Alt dette slipper vi med ukeavisa!

Men ukeavisa kan ikke holde seg flytende på sin politiske betydning alene. Den må også sikres økonomisk. Derfor har sentralkomiteen satt opp abonnements-verving til Klassekampen som organisasjonens eksterne hovedoppgave i februar.

Vårt prinsipp må være at avisa skal være sjølberget økonomisk. Vi må unngå »Orienteringsstilen» med årvisse appeller til medlemmer og sympatisører om å tømme lommene for å berge avisa ennå ei tid framover. Nøkkelen til sjølberging er abonnenter. Løssalg kan ikke gi noe sikkert grunnlag.

Hvordan skal vi gå fram? Først og fremst, har du abonnert? Hvis ikke, begynn med det sjøl! Legg nøkterne planer sett en begrensa målsetting som gjennomføres! Det er bedre med 5–6 nære venner som faktisk blir vervet, enn med en plan om å dekke alle husstander i kvartalet med abonnementslister, som ikke blir satt ut i livet.

Noen saker kan lagene også gjøre kollektivt: Oppsøk biblioteket på stedet. Det er meget sannsynlig at de er interessert i et eller flere abonnementer. Hva med kiosker og småhandlere? Det er mulig de ikke abonnerer, men kanskje tar de inn noen aviser.

Første runde i abonnementsvervingen, før jul, gikk meget bra. Den målsettingen som var satt, ble overoppfyllt. Med god innsats kan vi sikre ei sjølberga ukeavis i løpet av februar.

Ved en feil har de fleste laga fått beskjed om at både abonnementsverving og innsamling av penger til KK skal være den eksterne hovedoppgaven i februar. Skal KK-aksjonen få full virkning, må imidlertid kreftene konsentreres om en ting, nemlig abonnementer. Sentralkomiteen beklager denne feilen i vårplanen, og vil seinere komme tilbake til spørsmålet om pengeinnsamling til KK eller andre partiformål. Men i februar skal det altså bare verves abonnenter, ikke samles inn penger.

Red.

SENTRALKOMITEEN I MLG:

OM VALGFRONT OG 1. MAI

Sentralkomiteens arbeidsutvalg offentliggjorde i Klassekampen nr. 3—73 forslag til retningslinjer og plattform for årets 1. mai-arrangementer. Som dere har lagt merke til går vi inn for en videreutvikling av den enhetsfrontpolitikken vi har lagt opp til de siste åra. Samtidig har vi offentlig markert vår vilje til enhetsdiskusjoner i forbindelse med høstens stortingsvalg. Denne redegjørelsen er ment som en utdyping av disse standpunktene.

FRAM FOR EN BREIEST MULIG ENHET 1. MAI

Rød Arbeiderfronts arrangementer har de siste åra vokst kraftig. I fjor deltok nær 25 000 i tog og andre tilstelninger. Som før klarte vi å få fram et veld av saker, Rød Arbeiderfront uttrykte bredden i folkets kamp mot monopolkapitalen og imperialismen. Men den politiske bredden var i en annen forstand svak. Bare et fåtall steder klarte vi å trekke med andre politiske grupperinger.

Mangelen på brei deltakelse fra fagforeningene var også åpenbar.

Samtidig har de objektive forutsetningene for en virkelig massemobilisering blitt bedret de seinere åra. Langt større grupper av folket enn tidligere går nå inn for en progressiv politikk. Også partier som SF, NKP og faglige toppstillingsmenn har blitt tvunget til venstre. Marxist-leninistene står langt sterkere enn før. Men det gjør stort sett også de andre venstre-orienterte organisasjonene. Vi har derfor ikke noe »monopol» på massebevegelsen, viktige deler av arbeidsfolk som orienterer seg til venstre er under innflytelse av andre retninger.

Sentralkomiteen mener at vi i denne situasjonen ikke bør trække mekanisk i gamle spor — sjøl om vi utvilsomt også med en rein gjentakelse av fjorårets opplegg vil kunne notere tallmessig framgang. Mulighetene til virkelig stor framgang er nemlig fullt ut til stede. Men det forutsetter etter vår oppfatning en videreutvikling og »oppmyking» av vår tidligere 1. mai-politikk.

Som dere ser har vi bl.a. foreslått et skifte i navn fra RAF — til »Enhet — Solidaritet». Ikke for å etterape fjorårets svenske erfaringer, men fordi vi mener det på en god politisk måte uttrykker meningen med 1. mai-opplegget.

ENHET — SOLIDARITET

Noen vil da spørre: Er ikke det å gi »fra seg et kort» før noen har krevd en endring. Bør vi ikke holde på »RAF» som en forhandlingsgrunnlag overfor andre politiske grupper. Svar: »Enhet — Solidaritet» — dvs. navneskifte — er først og fremst foreslått som en »konsesjon» til de mange tusener av uorganiserte progressive som tidligere har nølt med og latt være å slutte seg til RAF fordi de mente togene var for ml-dominert. Vi ønsker i år et opplegg som når breiere ut, og mener at navneskifte sammen med mer konkrete

og aktuelle hovedparoler vil lette dette. Det er riktig at »RAF» i tillegg vil vanskeliggjøre arbeidet med å oppnå enhet med SF-lag, AUF/AIK, NKP, fagforeningsledere osv. Tidligere har de — med et visst hell — klart å skyve seg vekk fra seriøse enhetsdiskusjoner under henvisning til »ml-dominans» osv. Så la oss da fra starten av ta vekk denne muligheten, ta initiativet til en breiere enhetspolitikk; i stedet for å bruke tid på »navnekrangel» og evt. bli »tvunget» til å gå vekk fra RAF-navnet etter »harde forhandlinger»!

Vi mener sjølsagt ikke at »Enhet — Solidaritet» bør være absolutt bindende som betegnelse. Lokale forhold og lokalt initiativ bør telle med i vurderinga. Men det er tross alt av stor verdi å markere arrangementene som del av en landsomfattende 1. mai-bevegelse.

HVA MED STALIN?

Etter vår mening er det ønskelig med parti-seksjoner i togene. Men for vårt vedkommende er partimarkering — der en del utvalgte folk bærer slagord og symboler som uttrykker ml-bevegelsens syn på klassekampparolene (Dette gjelder også bilder av Stalin og andre av de store marxist-leninistene.) Vi bør ikke trekke flertallet av ml'ere vekk fra sine »naturlige fronter» — f.eks. fagforeninga/ungdoms-seksjonen — det vil være mot masselinja i toget.

Men retten til partimarkering — forutsatt at en ikke angriper deltakere i toget — må da også gjelde for andre, f.eks. AUF, SF osv. Det gjelder også retten til å la være å benytte denne muligheten, sjøl om den finnes.

Etter vår oppfatning vil det likevel være galt å sette partimarkering som et absolutt prinsipp vi setter alt inn på å få gjennomført. Det finnes f.eks. steder der parti-seksjoner kan virke som et avgjørende hinder for å trekke store fagforeninger med i demonstrasjonen. Men

en bør ikke unnlate å kjempe for retten til å delta med de revolusjonære parolene!

KAN VI KOMMUNISTER DELTA I EN VALGFRONT?

Som Klassekampen har offentliggjort vil MLG i de kommende månedene delta i drøftinger på lands- og fylkesplan med sikte på å klargjøre vilkårene og grunnlaget for en eventuell valgfront til høsten. Dette kommer før spørsmålet om valgfront er ferdig diskutert rundt om i organisasjonen. Årsaken er enkel: Deltar vi ikke i de aktuelle forhandlinger og diskusjoner om valgsamarbeid nå – vil en evt. seinere positiv avgjørelse bare ha akademisk interesse. Skal vi handle, må vi gjøre det før butikken er stengt.

Utgangspunktet for Sentralkomiteens avgjørelse er også at den allmenne diskusjonen om stortingsvalget har markert full enhet om å delta i valget med kommunistiske lister, og at alle lag som har diskutert front-spørsmålet hittil stort sett har markert seg positivt.

Det betyr ikke det samme som at vi binder oss til å delta i en valgallianse. Det vi ønsker å oppnå er en klargjøring av hvilke muligheter som finnes, og ikke minst: av det politiske programmet som vil legges til grunn. Sentralkomiteen har foreløpig trukket opp fire retningslinjer:

- Frontprogrammet må være entydig progressivt i sak – og må ikke legge opp til løfter og illusjoner om Stortingets makt og betydning.
- ML-bevegelsen må sikres en liste-representasjon som står i samsvar med vår styrke og arbeidsinnsats.
- Fronten må ha sin basis i massebevegelsen mot EEC, på arbeidsplasser og i utkanstrøk, den må ikke begrenses til en snever toppallianse mellom parti-gruppene.
- De deltakende organisasjoner må – innafor programmets rammer – be-

holde sin integritet og frihet til sjøl-stendig propaganda og agitasjon.

MLG vil utifra dette – både i sentrale diskusjoner med andre grupper og i fylkesforhandlinger – bringe full klarhet i om en allianse er oppnåelig og hvilket program den eventuelt vil bygge på.

Vi vil imidlertid uttrykke som vår bestemte oppfatning at det ikke er noe prinsipp – eller historisk erfaring – som sier at kommunister ikke kan delta i parlamentariske allianser. Men vi skal være oppmerksom på at det er sjelden kommunistiske partier og grupper tidligere har gått til et slikt skritt. Det spesielle med dagens norske situasjon er at EEC-kampen har brakt fram en folkelig massebevegelse – som gjennom høstens valg vil få sin seier fra 25. september i fjor truet. DNAs gamle, lojale velgere er på gli – men har liten tro på de relativt små partier og grupper til venstre. Arbeiderklassens flertall orienterer seg til venstre – og tørster etter enhet mot monopol-kapitalen og høyre-pampene.

NKP har i denne situasjonen gitt et slags svar med sin parole om valg-allianse. Men den er som vanlig opportunistisk konturløs – uten klargjøring av vilkår og politisk grunnlag. Det er enhet-for-enhverpris komme-inn-på-stortinget-linja. Vårt svar må være å reise en skikkelig diskusjon blant progressive folk som gjør det klart om grunnlaget for samarbeid foran valget er til stede.

Først da kan vi kommunister ta endelig stilling til saka.

DIPLOMATI OG MASSEARBEID!

De to politiske oppgavene vi har streket opp her vil ikke bli løst gjennom å vente på undre fra himmelen. I februar vil det i første rekke dreie seg om videreutvikling av diskusjonene og forberedende arbeid, spesielt på styreplanet. Vi vil særlig understreke to ting:

– Det grunnleggende for et vellykket resultat er at vi viser initiativ og driver massearbeid. I 1. mai-saka betyr det bl.a. at vi raskt må begynne det nødvendige forberedende arbeidet. Bestille plasser, oppnevne spesielle ansvarlige på distriktsplanet osv. Siden KK-aksjonen – abonnementsverving – er den eksterne hovedoppgaven i februar, må dette arbeidet sikres uten store møter og full medlemsinnsats. En viktig sak er å nå ut med parolen blant andre grupper enn oss sjøl – få «Enhet – Solidaritet» tatt opp i FNL-gruppa, kvinnefronten, miljøforeninga, ungdomslaget osv. Først når vi begynner å vinne en viss masseoppslutning om de parolene vi stiller blir vi virkelig tatt alvorlig. Dette gjelder også for valgspørsmålet. Diskuter ikke bare med kamerater – men reis også en opinion blant venner, sympatisører og kontakter utafor laget.

– Samtidig må vi ha klart for oss betydninga av et langt mer aktivt forhold til andre partier og grupperinger enn før. Særlig vekt bør legges på forholdet til SF, NKP og AUF/AIK. Av disse er SF for tida

en del promille-berust av valgbarometrets tall – og sentralstyret har gang på gang avvist samarbeid med andre. Men partisjåvinismen er størst på valget. Sentral kontakt mellom f.eks. SFU og SUF(m-l) har vist en viss vilje til enhet om 1. mai-togene. NKP er sannsynligvis lettest å få kontakt med og det kan ha betydning at kontakten raskt etableres mellom våre og NKPs fylkes- og lokallag. AUF/AIK har mange lett for å «glemme» – bl.a. fordi den tradisjonelle kontakten ikke er god. Men betydninga av dette bør ikke underverdes. For det første har det strategisk betydning at venstre-fløyen i sosialdemokratiet knyttes fastest mulig til en progressiv politikk. For det andre er det et faktum at en god del – særlig unge arbeidere – som gjennomskuer DNA, sympatiserer med marxismen-leninismen.

Gå ikke til slike samtaler – formelle eller uformelle – med innstillinga: «nå skal vi avsløre hvor opportunistiske de er». Vi har enhet – ikke brudd som vårt mål.

Sentralkomiteens Arbeidsutvalg

NOEN MOMENTER TIL DISKUSJONEN AV DEN NORSKE PARLAMENTARISMEN:

Hensikten med disse betraktningene er å belyse de to punktene som Bo Gustavson trekker opp i »Stemmerett under kapitalismen». Han trekker her opp to hovedmomenter for å karakterisere parlamentet og parlamentarismen, og vi ønsker å bringe fram momenter som kan plassere den norske parlamentarismen i dette bildet:

a. Parlamentet styrer ikke landet. Det er avmektig. Makta ligger hos monopolkapitalen og byråkratiet.

b. Den begrensede myndighet parlamentet likevel har, er ikke underlagt velgernes kontroll: De »folkevalgte» er ikke ansvarlige overfor folket.

1. PARLAMENTETS UMYNDIGGJØRELSE

Vi vil her i første rekke belyse forholdet mellom Stortinget og byråkratiet.

Hovedårsaken til at de forskjellige regjeringsskiftene i Norge ikke fører til

store endringer i politikken er at forskjellen mellom de borgerlige partiene og sosialdemokratene er så liten. De ønsker å føre den samme politikken fordi de stort sett representerer de samme interessene.

Men et annet viktig moment er byråkratiets stilling i Norge. Mens regjeringene skifter, består byråkratiet. Det skiftes ut bare statsrådene og statssekretærene, resten av byråkratiet forblir uendret ved et regjeringsskifte. I praksis betyr dette at departementer og direktorater sikrer seg en enorm maktstilling, en maktstilling som selv grunnleggende endringer i Stortingets sammensetning vanskelig kan rokke ved. Forholdet mellom Stortinget og byråkratiet likner svært mye på situasjonen før parlamentarismen ble innført i 1884. Den pre-parlamentariske staten var nettopp kjennetegnet ved at stortingsmennene hadde liten innflytelse over både regjeringens politikk og sammensetning. Dette gir oss grunnlaget for å formulere følgende tese

som vi skal begrunne nærmere:

Gjennombruddet for parlamentarismen i 1884 førte til en midlertidig styrking av Stortinget vis-a-vis byråkratiet. Seinere har byråkratiet styrket sin stilling slik at vi i dag er tilbake til preparamentariske tilstander.

Denne styrkingen av statsbyråkratiets stilling vis-a-vis Stortinget har skjedd på flere måter:

- ved å utvide statens og byråkratiets virksomhet,
- ved å fjerne byråkratiet fra Stortingets kontroll,
- ved å styrke de korporative organene, trekke organisasjonene med i utøvelsen av statlig virksomhet – gjennom offentlige råd og utvalg.

STATSBYRÅKRATIETS VEKST

Veksten i statens virksomhet kommer tydelig til uttrykk dersom vi ser på byråkratiets oppsvulming i løpet av de siste 70 år. Siden århundreskiftet har antall departementer og direktorater blitt fordoblet. I dag har vi over 20 direktorater, og det er på tale å opprette enda flere. Tabellen nedenfor viser departementenes vekst, økningen i antall departementskontorer og antall ansatte tjenestemenn er enorm. At det siste tallet ikke har økt vesentlig de siste årene skyldes at det også innen statsadministrasjonen foregår rasjonalisering.

TABELL 1

Byråkratiets vekst

	departementer	kontorer	ansatte tjenestemenn
1900/02	8	51	357
1920/21	10	85	666
1939/40	10	105	765
1945/46	10	172	2103
1970	15	231	2212

BYRÅKRATIET FJERNERE FRA STORTINGETS KONTROLL

Byråkratiet har i det samme tidsrommet som er nevnt ovenfor gradvis fjernet seg fra Stortingets kontroll. Det har skjedd på to måter: ved å opprette sjølstendige direktorater som ikke er underlagt parlamentarisk kontroll, og ved å sikre seg monopol på ekspertise.

Etter 1884 prøvde Stortinget å hindre at det ble opprettet flere sjølstendige etater og direktorater uavhengig av departementene. Også »den ytre etat» som disse organene kalles, skulle stilles ansvarlige ovenfor Stortinget. Dette var langt på veg den herskende ideologien helt fram til 1920. Siden den tida har direktorater og sjølstendige organer blitt opprettet i stort antall, og den folkevalgte kontrollen har på denne måten blitt svekket.

Det utvalget som ble nedsatt i 1967 for å vurdere sentraladministrasjonens organisasjon konkluderer med at direktoratenes sjølstendighet må styrkes ytterligere, og at det må opprettes en rekke nye direktorater. For eksempel blir det foreslått at størstedelen av skolepolitikken overføres fra departementet til et sjølstendig skoledirektorat.

Nå kan det innvendes at t.d. Fiskeridirektoratet har spilt en mer progressiv rolle i fiskeripolitikken enn departementet, på tross av det siste har vært under parlamentarisk kontroll. Dette skyldes nok mer de politiske partiene, som har ført en reaksjonær fiskeripolitikk, enn at direktorater i prinsippet er bra. Særlig dersom vi er opptatt av hvilke muligheter Stortinget har til disposisjon, er det klart at flere, og mer sjølstendige enheter svekker Stortinget ytterligere.

Formelt er all makt samlet i Stortinget. Stortinget har den bevilgende og lovgivende myndighet. I dag er dette en rein formalitet. Både når det gjelder lovgivning og budsjetteringen er det statsbyråkratiet

som spiller den viktigste rollen. Vi har en »aktiv» stat, et av kjennetegnene ved monopolkapitalismen, men et passivt og beskjedent folkevalgt organ.

Stortinget er organisert på samme måte som før århundreskiftet, dette betyr at det i dag er byråkratiet som har monopol på ekspertise. Ved langtidsbudsjettering og økonomisk »planlegging» tar man i bruk teknikker og metoder som bare ekspertene behersker. Dette monopol på ekspertisen reduserer Stortinget til sandpåkstrøing i de fleste tilfeller, eller til symbolske promilleendringer av budsjettet. Parlamentet er blitt stedet hvor det prates, og hvor *detaljene* blir diskutert og vedtatt.

Vitenskapelig kritikk av byråkratiets forslag blir på denne måten vanskeliggjort, det kreves mye av de stortingsmenn – eller partier – som ønsker å fremme folkets interesser.

KORPORATIVISERINGEN

I tillegg til departementene og direktoratene spiller de offentlige råd og utvalg en viktig rolle i utøvelsen av statens makt. Tre poeng er viktige når det gjelder disse råd og utvalg:

- De er mange, tilsammen over 1000.
- Over en tredjedel har utøvende funksjoner.
- De er korporative organer. Organisasjonene er blitt trukket med i utøvelsen av statens makt, er blitt en del av staten.

Opprettelsen av de offentlige råd og utvalg har skjedd i flere hopp. Tre viktige perioder er her

- Under den første verdenskrig.
- Nygaardsvoldperioden (særlig 35–37).
- Oppbyggingen etter den 2. verdenskrig.

Særlig sterk har denne korporativiseringen vært etter krigen. Det var i 1936 191 permanente råd og utvalg. Dette

tallet hadde i 1951 steget til 377, og var i 1966 oppe i hele 805. I tillegg til disse permanente rådene finnes det en rekke midlertidige utredningsutvalg, i 1966 var tallet på slike utvalg på over 140. Når vi i tillegg er klar over at tallet har steget siden 1966, er det full dekning for påstanden om at vi har over 1000 komiteer knyttet til staten.

Noen av komiteene har som sagt bare midlertidig, utredende status. De fleste av de permanente komiteene faller i to hovedgrupper: Utøvende og rådgivende. Av de 805 permanente råd og utvalg som fantes i 1966, var 300 utøvende – dette er 37 %. Antall utøvende råd og utvalg er økende, de spiller en stadig viktigere rolle i utøvelsen av statens makt.

Dette blir understreket av at det er korporative organer, organisasjonene deltar i komiteene – både i de rådgivende og i de utøvende.

TABELL 2

LOs deltakelse i offentlige råd og utvalg

	1936	1951	1966
Antall	16	90	202
Antall%	8	24	25
Totalt antall	191	377	801

LO er med i både utredningskomiteer, rådgivende og utøvende, permanente råd og utvalg. Av de 202 komiteene som LO var med i i 1966, var hele 68 av disse utøvende organer av statens makt. Dette skulle vise korporativiseringen tydelig. I tillegg vet vi at Arbeidsgiverforeningen og andre av monopolkapitalens organisasjoner (Rederforbundet, Industriforbundet, Bankforeningen osv.) er representert i disse offentlige råd og utvalg i enda sterkere grad enn LO. Dette er organisasjoner som ikke har sjanse til å øve innflytelse på grunn av sitt medlemsantall. Men i de korporative organene gjelder ikke demokratiets likhetsideal,

man har fjernet seg langt fra kravet om en mann en stemme.

Som konklusjon på disse betraktningene kan vi si at den tesen vi satte opp i begynnelsen er riktig: Stortinget spiller i dag omlag den samme beskjedne rollen som for 100 år siden, før parlamentarismen ble innført. Dette skyldes for det første at parlamentet er umyndiggjort av monopolkapitalen og dens statsapparat. Men det skyldes også at de borgerlige partiene og sosialdemokratene ikke ønsker å ta kampen opp mot byråkratiet, de representerer de samme interessene. Derfor er det riktig å si at Stortinget i dag er en del av statsapparatet. Men dermed er det ikke sagt at det alltid må være slik. Betraktningene ovenfor sier lite om hvilke muligheter som er tilstede for revolusjonære partier på Stortinget til å bruke parlamentet i kampen mot statsbyråkratiet og monopolkapitalen. Det vil være dogmatisme å uten videre avvise at Stortinget kan brukes i en slik kamp, men det som er sagt ovenfor skulle vise noen av de vanskelighetene en da møter.

FOLKETS UMYNDIGGJØRELSE

Det norske folket har ingen kontroll med byråkratiet, med hvem som sitter der, eller hvilken politikk det fører. Kontrollen med Stortinget skjer en gang hvert fjerde år, mellom valgene er folket umyndiggjort. Den norske parlamentarismen skiller seg i så måte langt fra proletariats diktatur slik det bl.a. ble praktisert i Pariserkommunen (1871). Karl Marx har gitt denne oppsummeringen: »Kommunen ble dannet av de bystyremedlemmer som ble valgt med alminnelig stemmerett i de forskjellige distriktene i Paris. De var ansvarlige og kunne avsettes når som helst. Politiet som før hadde vært et redskap for statsregjeringen ble øyeblikkelig fratatt alle sine politiske funksjoner og omgjort

til ansvarlig organ for Kommunen, og kunne avsettes til enhver tid. Likeså embetsmennene innen alle andre forvaltningsgrener. Fra medlemmene av Kommunen og nedover måtte den offentlige tjeneste utføres for arbeiderlønn.» Verken byråkratene eller stortingsmennene er i dag ansvarlige ovenfor folket, og de utfører ikke sine tjenester for arbeiderlønn.

UDEMOKRATISK VALGORDNING

Kampen for alminnelig stemmerett ble i Norge ført fram til seier i slutten av det forrige og i begynnelsen av dette århundre. Men på grunn av en udemokratisk valgordning mangler det ennå mye på at prinsippet en mann – en stemme har blitt en realitet. Den norske valgordningen sikrer de store og de mellomstore partiene et stort »styringstillegg». Ved valget i 1965 fikk SF 2 mandater med over 122 000 stemmer. Det vil si over 61 000 bak hver mandat. Arbeiderpartiet og Senterpartiet hadde bare mellom 11 000 og 12 000 stemmer bak sine mandater.

Både fra Norge og utlandet vet vi at manipulering med valgordningen er en ofte benyttet metode mot representasjon fra uønskete partier. Frankrike har de »beste» tradisjoner i så måte. Der har valgordningen systematisk blitt endret i takt med kommunistpartiets oppslutning. I begynnelsen ble partiet holdt utenfor ved sperregrenser. Men da partiet kom over disse måtte man innføre en valgordning som muliggjorde alle mulige slags allianser mot kommunistpartiet. Det er en slik valgordning landet har i dag. Selv med millioner av stemmer, bortimot 30 %, er det så vidt det lykkes partiet å bli representert i parlamentet.

Vest-Tyskland har sperregrenser på 5 % for overhodet å bli representert i Forbundsagen. Denne sperren gjelder selv om en har fått lokale distrikts-

representanter. Foreløpig har valgordningen radert vekk alle småpartier bortsett fra fridemokratene. Landet er på veg mot politisk monopolisering.

USA og England har i prinsippet samme valgordning. Der velges representantene etter flertallsvalg i enmannskretser, og monopoliseringen er et faktum. I USA er det bare to partier representert i Kongressen, mens England har to store og et lite parti i Parlamentet. Det liberale partiet fikk ved valget i 1964 over 3 millioner stemmer (11,2%), men bare 9 mandater av 630 (1,4%).

Sammenliknet med de store imperia- listiske maktene virker den norske valgordningen demokratisk. Dette skyldes imidlertid at disse landene har svært udemokratiske valgordninger, som skal sikre et stabilt styre uten innblanding fra småpartier.

Den svenske og danske valgordningen har kommet nærmere det demokratiske prinsippet om en mann – en stemme. Det er klart lettere for små partier å bli representert der enn i Norge. Danmark har sperregrense på 2% for å bli med i fordelingen av utjevningsmandater. I Sverige er grensen på 3%.

I Norge har kampen for en mer demokratisk valgordning dukket opp hver gang den gjeldende valgordning har gitt svært store skjevheter. Arbeiderpartiet ble det største partiet i landet etter valget i

1918. Partiet fikk 31,6% av stemmene mot Venstres 28,3 og Høyres 30,4. Likevel fikk både Høyre og Venstre over dobbelt så mange stortingsmenn som DNA (AP: 18, V: 51, H: 40).

I 1949 ble NKP utestengt av Stortinget på grunn av valgordninga. Partiet oppnådde 5,7% av stemmene og ingen mandater. Omlag 100 000 stemmer var ikke nok til å sikre NKP et mandat. DNA fikk 85 representanter med bare 45,7% av stemmene.

Etter valget i 1965, da SF ble kraftig diskriminert, dukket igjen kravet om utjevningsmandater fram. I fjor ble dette forslaget forkastet av Stortinget, Arbeiderpartiet og de borgerlige partiene ville ikke tillate at ei mer demokratisk valgordning skulle sikre andre partier representanter på Stortinget. Hovedårsaken til at forslaget ble forkastet må ligge i at det aldri ble reist noen opinion for ei demokratisk valgordning. Det ble aldri noe folkekrav, men overlatt til Stortingets korridorer. Alle partiene holdt på sine egne forslag og slik klarte man å stemme ned alle de grunnlovsendringene som var oppe til avstemning.

Derfor blir det ved høstens valg vanskelig for små og nye partier å bli representert på Stortinget. Vi har ei udemokratisk valgordning mot oss.

Anton

JA TIL VALGFRONT -73!

Jeg har drevet og diskutert valgfront en del, og er for. Skal her legge fram hvorfor, og åssen jeg mener fronten bør se ut.

I forrige nr. av TF peker -vard på at det ikke er i strid med leninismen å inngå valgallianser. Jeg er enig i dette, men vil kanskje trekke det litt lenger. Vi er nå i ferd med å legge om taktikken vår i forhold til SF/NKP og andre til venstre for LO/DNA-toppen, i form av allianser på sak med disse organisasjonene og gruppene. Dette er ei linje som har langsiktige perspektiver. Det vil si: Vi ønsker å vinne disse folka og partiene for revolusjonen. Jeg mener derfor at det er ønskelig å inngå allianser med disse folka på så mange områder som mulig. Det å inngå allianser mot DNA/LO-toppen ser jeg som et prinsipp vi må jobbe etter, og valgfront er en del av dette prinsippet. Jeg kjenner ikke til noe eksempel i historia på at revolusjonen har seiret uten å inngå allianser på ett eller annet trinn.

Jeg er også enig i det -vard skriver om at en samlet venstreside ved valget dekker et utpreget ønske hos venstretilte masser.

HVILKEN TYPE FRONT?

Hvilken type front skal dette være?

a. Anti-EEC-front? Jeg mener nei, folkeavstemninga slo fast det norske folkets

syn på det. Siden da har ja-folket arbeidet for å få det neste valget til å bli et EEC-valg, og FB har plumpet uti og til dels godtatt det. Jeg mener at vår oppgave må være å kreve at folkeavstemninga blir respektert. Vi må gå imot et nytt EEC-valg. Hvis det derimot likevel skulle vise seg å bli et EEC-valg, skal vi sjølsagt ikke sitte med reine hender, men vurdere konkret en eventuell ny taktikk for å få EEC-motstandere inn på tinget.

b. Jeg mener at det vi trenger er en front på et klassegrunnlag. Det vil si, den bør ta opp saker som: Matmomsen, fiskerigrensen, imperialismen og liknende saker.

Jeg vil markere meg mot en såkalt samlet sosialistisk linje som NKP har lansert, dvs. minste felles multiplum for gjennomføring av sosialismen. Det ville være opportuniste. Vi må stille frihet til agitasjon som et betingelse, men kan gå med på en ikke-angrepspakt med de andre deltakerne i fronten.

Hvor på lista våre folk blir plassert er litt underordna, men vi bør slåss for en bra plassering der vi er sterke.

Sjøl om vi bare i begrenset målestokk for igjennom en slik linje denne gangen, mener jeg det er riktig å begynne å slåss for den.

Brumle, Oslo

HVA MENER VI OM VALGFRONT?

Bør det nye kommunistiske partiet forsøke å få i stand valgallianser med andre partier og grupper i forbindelse med stortingsvalget til høsten? Dette spørsmålet stilte -vard i siste nr. av TF. Hva mener andre? Vi har tatt en rask spørreunde for å lodde stemninga.

Lita, fra ett av universitetslagene våre var den første som ble konfrontert med problemet:

– Jeg tror vi kan tjene på en valgfront. En slik front kan gi oss større troverdighet blant en del masser som sokner direkte til SF/NKP, og hjelpe oss til å få innpass blant dem. En valgallianse vil bidra til å fjerne inntrykket av at vi er et »parti av ungdomsrabulister», noe vi sjølsagt vil bli forsøkt framstilt som.

På den andre sida er det klart at også opportunistene vil kunne tjene på en slik front, i og med at vi er den mest aktive bevegelsen, og derfor til en viss grad vil komme til å bære vann og ved for dem.

– Under hvilke forutsetninger kan vi gå med i en valgfront?

– Hovedprinsippet må være likeverdig samarbeid. Det må være en forutsetning at vi stiller på like linje med f.eks. SF og NKP når det gjelder nominasjoner. Det betyr sjølsagt ikke at vi alltid skal ha første plass på lista!

Dessuten mener jeg at vi må ha anledning til å drive sjølstendig propaganda. Vi må ikke være bundet til å propagandere bare på grunnlag av frontprogrammet, men må også kunne spre vårt eget program og våre egne synspunkter.

– Hvor brei bør fronten være? Skal vi

f.eks. gå med i en valgfront som består bare av NKP og oss?

– Det beste ville sjølsagt være at fronten besto av f.eks. SF, NKP og oss. Men det er ikke noen absolutt forutsetning. Jeg vil heller ikke avvise en front som består bare av NKP og oss.

– Hva slags konsesjoner mener du vi kan gi for å få i stand en front? Vil du f.eks. være villig til å gå med på et frontprogram som ikke tar opp sosialimperialismen?

– Jeg synes det er et vanskelig spørsmål. Det kommer bl.a. an på helheten i programmet. Hvis valgfronten bidrar til at vi styrker vår posisjon i gamle arbeiderstrøk og en del viktige industrier, mener jeg vi skal gå ganske langt mht. å gi konsesjoner, men ikke betingelsesløst.

– Hva bør et eventuelt frontprogram inneholde?

– Arbeidsprogrammet bør ha parolen på varig front mot EEC - mot frihandelsavtale med utviklingsklausul. Vi bør dessuten ha med slike saker som vekk med moms på matvarer, ubetinget støtte til frigjøringsbevegelsene, krav om 50 miles fiskerigrense. Når det gjelder prinsippprogram, er jeg mer usikker. Skal fronten i det hele tatt ha et prinsippprogram? Bør saker som for revolusjonen og sosialismen være med?

Ellers mener jeg at vi bør gjøre det til

en ekstern sak at vi driver med enhetsbestrebelsers foran valget. Dessuten er jeg enig med -vard i forrige nr. av TF når han sier at selv om vi ikke klarer å få til noen valgfront f.eks. i Oslo, så bør vi prøve lokalt andre steder.

– Hva kan vi gjøre i tida framover for å øke mulighetene til å få i stand en valgfront?

– Jeg tor 1. mai er svært viktig i dette bildet. Vi må satse mye på enhetsbestrebelsene foran 1. mai, ikke bare som en prøvestein foran stortingsvalget, men også for å bygge breie fronter uavhengig av parlamentariske organer.

Kirsten leder et storlag i en av Oslos nabokommuner. Hun mener at valgallianser

– absolutt er noe vi bør tenke på, og tenke fort. Vi har ikke så lang tid til diskusjon, skal vi få til noe, bør det begynne å skje ting ganske snart.

– Hvilke fordeler mener du vi kan oppnå gjennom en valgfront?

– Massenes ønske om samling på venstresida er et viktig argument. I kan vise at vi er villige til virkelig samarbeid, markere at vi vil enhet og bryte med tidligere sekteriske tendenser.

– Hvilke forutsetninger bør være til stede, og hvor brei bør fronten være?

– Hovedforutsetningen må være at de ulike gruppene har frihet til sjølstendig propaganda innafor fronten. Når det gjelder bredden, er vel en allianse med NKP mest realistisk slik det ser ut nå.

– Hvilken fordel kan vi ha av en slik allianse?

– Hvis vi sier at vi vil ha enhet, mener jeg det er inkonsekvant å nekte hvis vi bare får med NKP. Å si «enhet, men ikke bare med NKP», mener jeg er uttrykk for gammel sekterisme.

– Hva bør et frontprogram inneholde, og hvilke konsesjoner er vi villig til å gi? Synes du f.eks. at vi kan gå med på et frontprogram der kamp mot sosialimperialismen ikke er med?

– Frontprogrammets innhold har jeg tenkt svært lite på. Når det gjelder spørsmålet om sosialimperialismen, synes jeg vi kan gå med på et frontprogram der dette ikke er med. Men da må vi ha anledning til å ta spørsmålet opp i vår sjølstendige propaganda. Når det gjelder konsesjoner ellers, så har jeg diskutert men NKP'ere som mener at hvis det skal bli noe valgsamarbeid, så må vi ml'ere avstå fra å danne parti nå. Noe slikt kan vi sjølsagt ikke gå med på. De NKP'erne jeg diskuterte med, modererte seg forresten i løpet av diskusjonen, så det er slett ikke umulig at de går med på samarbeid selv om vi danner partiet.

– Lita, som jeg diskuterte med før deg, reiste spørsmålet om fronten bør ha et prinsippprogram. Hva synes du?

– Det var vanskelig. Vi vet jo akkurat hvordan vårt prinsippprogram skal være. Hvis det blir en brei front, må det jo bli et temmelig utvanna prinsippprogram. Jeg synes det er lettere å tenke seg et felles arbeidsprogram som tar opp konkrete saker, og at de ulike gruppene har sine egne prinsippprogram.

– Har du tenkt noe på 1. mai i denne sammenheng?

– Ja, absolutt. 1. mai-arbeidet bør komme i gang straks, og vi må sende konkrete henvendelser til ulike grupper om at vi ønsker enhetlige arrangementer. Det er viktig at vi tar initiativet raskt! Hvis vi kan gjøre gjennombrudd på enhetsbestrebelsene i 1. mai-arbeidet, kan vi legge et godt grunnlag for valgsamarbeid nå og seinere.

Jeg mener det vil være galt om vi nå proklamerer at RAF-arbeidet er i gang, før vi har invitert andre grupper til å være med og diskutere hvordan opplegget skal være. Slikt synes jeg er uttrykk for gamle sekteriske feil: Etter at vi har bestemt hvordan opplegget skal være, inviterer vi andre til å slutte seg til. Det er sjølsagt riktig at vi skal være den politiske drivkrafta i et slikt arrangement, men det

betyr ikke at vi skal bestemme alt: Hva slags paroler og bilder det skal være i toget osv. Det er lett nok å diskutere allment om valgfront, men når vi kommer ned til det konkrete, til 1. mai-arbeidet, har vi lett for å få den innstillinga at vi skal markere vår styrke for enhver pris. Jeg mener at 1. mai vil bli litt av en prøve på om vi virkelig har forstått betydninga av enhetspolitikken.

Den siste vi snakker med, er Hogne. Han jobber innafør sosial- og helse-sektoren.

— I den situasjonen vi står i nå, tror jeg det ville være svært bra for oss om vi kunne få til en valgfront. Hvis vi kunne få med i første rekke SF/NKP, gjerne også AIK, på noe slikt, fikk vi vist at vi vil samling på venstresida og virkelig er villige til å gå inn for det. Men vi må sjølsagt ikke drukne i fronten. Ved siden av frontens munimumsprogram må vi ha full frihet til å føre ut vårt eget program, hvis vi gjør det helt klart for folk at det bare er vi, og ikke hele fronten, som står på vårt program.

— Hvilke saker synes du bør være med i et eventuelt frontprogram?

— Jeg mener at programmet bør være slik at det kan appellere, ikke bare til folk som kaller seg sosialister, men også til grupper som sokner til f.eks. Senterpartiet og Venstre. Et klart syn på EEC må være en av hovedsakene på program-

met. Ellers bør programmet ta opp saker som folk er opptatt av i det daglige: Vekk med matmomsen, letting av skattetrykket or øvrig, effektivt miljøvern, bedre og billigere kollektivtrafikk, prisstopp. Kravet om en nasjonal oljepolitikk er også en viktig sak.

— Spørsmålet om fronten bør ha et prinsippprogram er blitt reist. Hva synes du?

— Det er jeg, i hvertfall på det nåværende tidspunkt, helt imot. Hva slags »prinsippprogram» skulle det bli om vi, SF og NKP skulle bli enige om prinsippene for overgangen til og oppbygginga av sosialismen? et måtte bli et slags utvanna minste felles multiplum, noe liknende den formen for »samling på venstresida» som NKP forfekter. Å gå med på noe slikt synes jeg ville likne på det som Marx advarer så sterkt imot, nemlig å gi konsesjoner på teorien.

Rød Fronts seier i Studentersamfundet i Oslo i høst er for øvrig et godt eksempel på hvor bra det går når en bygger en front på grunnlag av konkrete kampsaker, og ikke lager en »ideologisk» front. Konkurrenten Grønt Gras/Sosialistisk Front tok opp mange av de samme sakene, men programmet deres hadde i tillegg et klart islett av populistisk ideologi. Dette støtte bort mange ikke-populister, som hadde kunnet sagt seg enige i de konkrete kampsakene.

— — — — —

DEBATT

ML-RØRSLA OG MÅLRØRSLA

Ml-rørsla sitt tilhøve til målrørsla heng nøyre saman med språksynet deira elles. Ein har registrert at nynorsken finst og at nokon faktisk nyttar dette skriftspråket, også innanfor ml-rørsla, finare er ikkje denne sida av saka. Annleis er det med interessa for den politiske utviklinga i målrørsla. Tidleg la ein merke til ei aukande politisk interesse sist i 60-åra med stø kurs mot venstre, EEC-politikken deira og progressive standpunkt i ei rekke andre saker. Dette er det som har gjort målrørsla interessant ikkje målsaka i seg sjølv. Eit lite døme fra Raudfronten i Bergen hausten 1972. Der hadde ein sett eit ope møte til »Eventuelle streiker i målrørsla», ikkje til eit møte om målsak.

Målrørsla vart etter kvart ein front der tilhøva låg godt til rette for kaderfiske. Ein gjekk på med krum hals i den gode gamle kuppetilen, folk var plasserte i mållaga for å leie straumen. Medan dette gjekk føre seg skulle ein tru at målsaka måtte koma sterkt fram i ml-rørsla og,

men nei, ingenting bar bod om noka vaknande forståing for målsaka. Dette hadde sjølv sagt to sider. Målfolka som organiserte seg i ml-rørsla kan ikkje ha teke så harde taka for å markere synet sitt – og – etter at dei vart organisert var det jamnt slutt med målarbeid, det var viktigare ting å ta seg til, så høgt vart målsaka prioritert. Denne prioriteringa har heldigvis snudd seg, men dette har ikkje noko direkte med målsaka å gjera, meir med eit endra arbeidsprinsipp i heile rørsla.

Mange vil sikkert hevda at denne kritikken kjem alt for seint og at han difor er urettvis, me har gjort opp med den stilen. Er det slik? Til ein viss grad – kanskje – det er nye tendensar som gir peik om korleis det står til med den konkrete forståinga for målspørsmål. Bergens-målfolk som er organiserte ml-arar fekk for ei stund sidan ei rekke oppgåver sendande ned over seg, som – å greie ut om klassestrukturen og nærings-

monopola på bygdene — å skrive om bygdeungdommen og deira særeigne interesser — å laga eit Oktoberhefte om interessekamp på bygdene. Målfolk vert brått alibiet på »grep om bygdepolitikken». Men har dette noko direkte med målsak å gjera? Ja på samme måte som det har med td. kvinnesak og anna politisk frontarbeid å gjera. Vil ein knytte dette saman med målsaka, har ein berre laga ein ny variant til dei borgarlege førestillingane om at nynorsken er uløyselig knytt til fjøslukt, hardingfele og dei underjordiske. Målsaka er ikkje »naturleg» knytt til noka sosial gruppering, ho er nasjonal på same måten som kvinnesaka.

Ei anna utbreidd oppfatning som også gjer seg gjeldande i progressive miljø, er at ein set likskapsteikn mellom målsak og ålmenn kultursak. Når dei progressive ein sjeldan gong skipar til møte om målspørsmål, vil dei som borgaren gjerne ha folkemusikk o.l. på programmet, og kan ein få til gammaldans etterpå har ein vore svært heldige. I og for seg er det ingen ting å seie på eit slikt program, men ein har aldri inntrykk av dette er ein medviten politikk fordi ein meiner det er rett å vera med på å styrkja desse kulturelle draga, det viser resten av den progressive kulturpolitikken. Den eigentlege grunnen er ei heilt ureflektert sektortenkjing som plasserer målsaka i ein heilt spesiell bås. Ei slik sektortenkjing er og eit utslag av rein borgarleg liberalisme.

DEI MEIR OBJEKTIVE TILHØVA

Historia til målrørsla syner at ho har hatt størst framgang i dei tidene ho stilte seg i sentrum for den politiske striden i samfunnet elles — dome, — bondereisinga fram mot århundreskiftet, unionsoppløysninga i 1905 og tiåra etter oppløysninga. Det same har me sett dei siste åra og. Då den politiske måldebatten tok seg oppatt i slutten av 60-åra fekk målarbeidet ein klar framskuv, særleg

mellom ungdomen. Dei fleste målfolk har innsett at det er uråd å skilja språkspørsmål og politikk. Målsaka er tent med at dei makttilhøva me lever under i dag vert brotne ned, då desse er sjølv årsaken til den språkundertrykkinga me har i dag. Målrørsla er soleis indirekte tent med framvoksteren av den progressive rørsla der ml'arane spelar ei sentral rolle. Det er heilt utenkeleg at nynorsken røtt på folkemålet vil vinna fram utan ei folkeleg maktovertaking, gjennom ein proletær revolusjon. Det vil seia at ml'arane utan å ha noka medviten haldning til målsaka er med på å leggja grunnlaget for språkleg rettferd her i landet. Målsaka må alltid bygga på ei sosial og ei nasjonal frigjering, desse står i eit dialektisk tilhøve til kvarandre. Den sosiale frigjeringa eller reisinga er avhengig av eit nasjonalt sjølvstende. I dag er striden for den nasjonale sjølvrådetten det mest sentrale politiske spørsmålet også for målrørsla, her er det altså eit slags samanfall med ideane i resten av den progressive rørsla. Men dette tyder ikkje at ein kan setta målsaka på eventuelt-posten nedst på saklista — etter revolusjonen. Den ideologiske tufta i målrørsla betrar ikkje på den konkrete språksituasjonen av seg sjølv.

For det første: Dei ideane progressive målfolk i dag ber fram om språkbruk i tale og skrift, er så viktige for heile den progressive rørsla at det ville vera ein alvorleg politisk feil å ikkje ta dei opp til brei drøfting i heile ml-rørsla. Desse drøftingane må førast fram til siger for folkemålslina. Skriftspråket må byggast på norsk folkemåls grunn (dei norske dialektane i bygd og by)

For det andre: Den liberale sympatien på reint politisk grunnlag er ei dødsline, som heller ikkje gir uttrykk for noko anna enn ei elendig forståing av målspørsmålet. Heile den progressive rørsla er tent med at forståingsnivået med det første kjem så høgt at det reint

konkret fører til at folkemålet vert nytta meir og meir, dvs. i første omgang ei radikal folkeleggjering av skrivestilen særleg mellom bokmålsbrukarar og etter kvart ein medviten overgang til det nynorske skriftspråket, som er den mest demokratiske samnemnaren for det folkelege talespråket. Ein sli overgang kan sjølvstyk ikkje gå heilt automatisk som eit anna sentralt direktiv, det skal ei sterk politisk overtiding til for å få inngrodde bokmålsbrukarar til å nytta nynorsk. Eitt er i alle høve sikkert, alle dei som på grunn av »vanleg kutyme» eller andre borgarlege bortforklaringar har gått over frå nynorsk til bokmål bør snu med det same, målsvikarar har me nok av likevel.

Slik det no er står målrørsla i fare for å verta sympatisert i hel, ein kan tekja seg ei målrørsl som får breiare og breiare støtte utifrå det reint ålmennpolitiske innhaldet, men der det relative talet på dei som nyttar nynorsk stadig går nedover. I samband med dette vil eg ta med eit sitat frå Mao Tsetung, eit utdrag som er særleg relevant i desse omdannings-tidene.

»Den som snakkar veltalande om 'omdanning til ein folkeleg stil' medan han i røynda sit fast i sin eigen vesle krins, bør heller sjå seg i kring, elles kan det godt henda at ein mann av folket råkar han på vegen og spør: 'Korleis går det med denne omdanninga mannen min? Ver snill og syn meg ein bit av ho', og då vil han stå bom fast. Dersom han ikkje berre pratar, men verkeleg ynskjer ei omdanning til 'massestilen', må han gå ut blant folket, stikka fingeren i jorda og læra, elles vil omforminga hans bli hengande i lause lufta. Det finst folk som ropar høgt etter omforming til ein folkeleg stil, men som ikkje kan seia tre setningar på vanleg folkemål. Det viser at dei ikkje vil leggja seg i selen for å læra av folket. Tanken deira er framleis låst fast i dei små trongtenkte krinsane.»

KVA MÅ GJERAST

Dei fylgjande punkta vert må mange måtar ei oppsummering av saker me alt har vore inne på.

Alle progressive har i dag eit sterkt ansvar for folkemålet (det folkelege talespråket og det nynorske skriftspråket). Med dette meiner eg konkret at me har ansvar for at bruken av målet må auka monaleg på alle felt innan ml-rørsla. Men Roma vart som kjent ikkje bygd på ein dag. Forståing av målsprøsmålet heng nøye saman med ei kritikkørsl på vår eigen dogmatiske og trongsynte språkbruk. Me må forstå fullt ut at berre ved å bruka det språket som folket sjølv brukar, kan me vinna fram. Med dette meiner eg ikkje at me skal følgja dei vanlege reglane for høvisk framferd, at me brukar språket (det formale skriftspråket) til dei me vender oss til, nei me har også ansvar for å syne folk at dei er språkleg undertrykte, slik me går inn for å vise det på andre politiske omkverve. Med andre ord, me må koma fram til ei skikkeleg fasttømra line i språksaka. I førstninga må me gå inn for ei folkeleggjering av skriftspråket og talespråket, ikkje berre ved å innføre a-endingar og tjukke l-ar, men ved å leggja om heile språkstilen.

Reint filologisk vil det mellom anna medføre at me må gå over til ein mykje meir verbal uttryksmåte, døme: I staden for td. »tilblivelse» skriv ein om setninga og brukar »verta til» eller »bli til».

Vidare må det verta slutt på ordmagien — bruken av termar og fraser som ikkje har grunnlag i norsk språk i det heile. Nett dette nasjonale aspektet som ml'arar burde ha godt tak på (jamfør EEC-striden) — striden for det nasjonale mot framandt herredøme (imperialismen), må overførast på språkdebatten.

Konklusjon: Det er overlag viktig at ml-rørsla får ein klart uttala politikk på målsaka, som får praktiske konsekvensar. Dette er viktig for rørsla sjølv, men også i

tilhøve til andre politiske grupperingar tel dette. Ml-rørsla bør og få ei leiande rolle når det gjeld utviklinga av måldebatten og målarbeidet på det politisk organisatoriske planet. Det er og viktig at dei progressive og nett dei progressive tar hand i hanke. Det vil føre til ein ny framskuv for målørsla og isolera høgrestetitarane og kulturistane på b e sider.

MÅLKRAV TIL ML-RØRSLA

Her må ein skilja klart mellom rettferdskrav som ligg så klart i dagen at ein skarve liberalar vil gå med på dei utan å sukka og meir langsiktige krav som først må diskuterast grundig i heile rørsla. Dei kortsiktige krava må gjennomførast straks.

Rettferdskrava: Me har to riksspr k her i landet, nynorsk og bokmål, begge er godkjende i skule og administrasjon. Nynorsken er i dag eit »minoritetsspråk» på grunn av årelang språkleg undertrykking. Likevel er nynorsken det skriftspråket som ligg nærast opp til talespråket til storparten av det norske folket. På bakgrunn av dette meiner me målfolk at det i første omgang i alle fall må innførast full likestilling mellom desse

to skriftspråka. Dette bør få fylgjande konsekvensar: »Klassekampen» må få ei fast redaksjonell line som gjennomfører omlag 50 % nynorsk. Alle eksterne organ av typen R de Fane (Raude Fane) osv. må gjennomføra det same prinsippet. Alle faste opplegg (program, studieopplegg) må koma på b e målformer. Oktober forlag må gjennomføra ei liknande ordning, slik at ein oppnår 50 % nynorsk. Dette lar seg lett ordne ved omsetjing, eller at forfattarane som sikkert også meistrar nynorsk, dersom dei berre vil, f r melding om kva målform dei skal nytte. Det ville vidare vore ein ide å knytte til seg ein språkleg konsulent, men nynorsk hovudmål. Bokm lsbrukarar må gå inn for å gjera språket sitt så folkeleg som r d er, bruk av verbal uttryksmåte og radikalt formverk (jamfør 1938 normalen.)

Ml-rørsla må ta offisiell avstand fra Riksmålsforbundet på språkleg og politisk grunnlag. Dei langsiktige krava skal eg ikkje ta opp i denne artikkelen, først må me no få i gang ein grundig og gjennomgripande diskusjon om dette emnet.

Vestmann og ml'ar

LUKKE TIL!

OM INTERESSEKAMPEN PÅ UNIVERSITETER OG HØYSKOLER

I midten av desember var en del kamerater samlet på et seminar for å diskutere linjene for interessekampen på universiteter og høyskoler våren -73. Jeg skal her prøve å gi en kort sammenfatning av de diskusjonene som ble ført, hva som kom ut av dem, og reise noen aktuelle problemer.

DE POLITISKE ANGREPA

Når det gjelder de politisk angrepa (lukkingslova, lærerutdanningslova, Brodal osv.), er det viktig å ha klart for seg at staten har en helhetlig utdanningspolitikk. Dette betyr at ingen av statens kontroll- og rasjonaliseringsframstøt kan ses isolert, men bare som en del av denne helheten. I den fasen vi nå er inne i, må kampen mot de politiske framstøta være overordna kampen mot de økonomiske. Dette fordi staten allerede har nådd målet med sin økonomiske presspolitikk, nemlig å legge universitetene åpne for de politiske angrepa.

Vi mener kampen mot de politiske angrepa bør prioriteres slik i vårsemesteret:

a) Kampen mot den nye lærerutdanningslova (LUL)

b) Kampen mot lukking

c) Kampen mot innskrenkninger av studentenes demokratiske rettigheter.

Hvilke feil kan vi gjøre? Vi mener venstre-feil fremdeles er mest nærliggende. Det blir av avgjørende betydning i disse kampene at vi klarer å føre ut en politikk for hele fronten, og ikke bare for de »framskredne». I kampen mot så vel lærerutdanningslova som lukkingskampen vil høyre i fronten bestå av folk langt inn i DSM (med utspring i Den Konservative Studentforening) og i toppen av administrasjonen. Dersom vi skal kunne forene

alle de ulike gruppene og drive kampen fram, er det avgjørende at vi viser styrke og initiativ. Dette er det beste grunnlag for å avvise anti-kommunisme i fronten.

Som kommunister må vi derfor nøye sette oss inn i hovedpunktene i de ulike lovforslag ol., diskutere hvem som er venn og hvem som er fiende, og ut fra dette legge fram en politikk som kan forene hele fronten. Vi må ta initiativ til breie lokale aksjonskomiteer, samtidig som vi beholder vår uavhengighet i fronten. Studier på »kaketeorien» blir viktig og nødvendig for å kunne avvise den heten som vi vet vil komme, og for å styrke hele frontens tillit til at vi fører en rettferdig kamp.

DEN ØKONOMISKE KAMPEN

Dette området har vært forsømt en del fra vår side, og dette bør rettes på i vårsemesteret. Kampen for høyere lån/stipend, og særlig høyere stipendandel, må reises med fornyet styrke.

Diskusjonen om vår holdning til samskipnadene ble også tatt opp. Dette har vist seg å være et vanskelig spørsmål, og vi mener selv vi ikke kom særlig langt på dette området. Noen konklusjoner er imidlertid:

a) Studentsamskipnaden må bli en del av fronten mot staten.

b) MLG må prioritere arbeidet blant de ansatte i studentsamskipnaden meget høyt.

c) Grundig undersøkelser av samskipnadenes stilling må foretas snarest.

d) Husleiestreik synes ikke aktuelt for verken Bergen eller Oslo foreløpig.

En grundigere oppsummering av seminaret med en del tilleggsmateriale vil bli utgitt som eget hefte seinere.

Seminardeltaker

EGET STUDENTFORBUND?

Denne diskusjonen må sees i lys av partiets behov og prioriteringer. MLG, som kommer til å danne partiet i løpet av året, understreker at det i denne fasen er viktig med en proletarisering av partiet. Derfor mener de at det er galt å storrekruttere på universitetet og andre læresteder nå. Det ville være galt å hilse den partistiftende kongressen med en organisasjon der halvparten av medlemmene er akademikere. MLG på universitetet må derfor prioritere oppgavene sine strengt, bl.a. ut fra kadersituasjonen. Derfor ser de det også som viktig å utvikle politikk for vitenskapelige, og de ikke-vitenskapelige ansatte. Et eksempel på viktigheten av dette, er sos. øk. institutt, som jo bl.a. leverer folk til departementene. (Utvikling av økonomiske modeller.) Et annet eksempel er historisk inst. Tenk hvilken betydning et »folkets historiearkiv« ville kunne få. (Bo Gustavson arbeider med en slik sak i Sverige.) Et eksempel som belyser viktigheten av arbeidet blant de ikke-vitenskapelige ansatte, er de streikene som sosialdemokratiske tillitsmenn har satt i gang blant de ansatte i Samskipnaden, rettet mot studentene. Det skjedde i Oslo i fjor jul, og nå sist i Bergen.

Det som er interessant i denne sammenhengen, er at UF får en rekke viktige kampfoppgaver som de må utvikle politikk på. Vi har Studenttinget, Norsk Studentunion, Faglig Studentfront og fagutvalgene. De spiller en viktig rolle i kampen for de demokratiske rettighetene. (Eks. Brodal-kom.) Rød-fronten, EEC, kvinnefronten, idretten osv. faller også i hovedsak på UF.

Da er vi inne på det neste spørsmålet. Er det riktig å skille mellom studentene og resten av ungdommen? Den klasse-messige rekrutteringa til universitetet er meget skjeiv. (Fordelinga blir skeivere og skeivere oppover i utdanningssystemet.) Studenter er intellektuelle og leser mye. De har derfor ofte behov for grundige teoretiske diskusjoner. De er også lett bevegelige (eks. Grønt Gras). Dette stiller store krav til oss når det gjelder å gi bevegelsen retning. Studenter er også en del eldre enn annen ungdom under utdanning, og har derfor en del erfaringer. De forsørger seg sjøl ved å låne fra staten, de har ofte familie.

Det politiske miljøet på universitetene er hardt. Stadige debatter foregår på ulike fronter. Dette stiller store krav til politiske analyser, parlamenteringer med andre grupper, osv. På ungdomsskolen er det kanskje en viktig oppgave å kjempe igjennom retten til å kunne diskutere i historietimen, mens det viktigste på universitetet kanskje er å utvikle ei analyse for å slå tilbake statens angrep i form av ny forskningslov, lov om lærerutdanning, Ottosen, Omholdtplanen, økonomiske angrep, eller det kan være å utvikle en taktikk og strategi for å vinne posisjoner, eller å utvikle ei linje på faget. Dette bare som eksempler på forskjeller. Blant annet disse kampfoppgavene som er nevnt, peker på behovet for en sterk ledelse på universitetet.

Angrepa fra staten rammer de ulike høyere utdanningsinstitusjonene ganske likt. Det vi trenger, er en ledelse som kan ta skikkelig grep om motsigelser som de i

Bergen med en gang, og ta opp diskusjonen med andre studentlag. F.eks. er Oslo og Bergen store lag med felles problemer, bl.a. i organiseringa av laget. Den eksterne propagandaen peker også på behovet for egen ledelse.

Faren for intellektualisering er nevnt som et argument mot eget studentforbund. Anarkistiske og trotskistiske ideer, populisme osv., oppstår erfaringsmessig lett i intellektuelle miljøer. Mao sier at den eneste måten å utnytte den revolusjonære krafta til de intellektuelle, er at de prøver ideene i praksis, driver aktiv klassekamp, knytta til arbeiderklassens kamp.

En egen ledelse for studentene vil sikker styrke deres evne til å utvikle politikken for de høyere lærestedene. Lånekasseaksjonene var svære masseaksjoner. En grunn til dette, var at det den gang var riktig å prioritere studentkampene høyt. I dag legger vi stor vekt på å utvikle politikken for ungdomsskolene. Statsbudsjettkampene på de høyere lærestedene mangla en drivende ledelse i år. Resultatet ble liten eller ingen bevegelse.

Vi som diskuterte spørsmålet, konkluderte altså med at det var riktig å gå inn for opprettinga av et eget studentforbund, etter en foreløpig diskusjon.

Studenter i Oslo

HVORDAN LØSE PROBLEMER I FAMILIEN PÅ EN IKKE-ANTAGONISTISK MÅTE?

Innen ml-bevegelsen har det etter hvert blitt vanlig at en har et eller flere ekteskap eller forhold bak seg. Også utafor bevegelsen går ekteskap i stykker, men det ser ut som om vanlige folk er flinkere til å løse motsigelser en vi ml'ere.

Stilen med å vandre ut og inn av forhold er ikke folkets stil – det er en kulturradikal stil som ikke hører hjemme blant oss. Vi kan ikke følge reklamen om å skifte mannfolk – kvinnfolk like ofte som tannbørster – hver tredje måned.

Jeg har sjøl vært gift, og har to unger. For vel et år siden oppretta jeg et nytt forhold og flytta fra mannen min. Dette siste forholdet har etter hvert utvikla seg til å bli et hinder for arbeidet vårt. Vi kjekla om alt mulig – jeg var rotete og ikke noe særlig flink til å korrigere meg – og han blei sur og masete. Ungene

bahandla jeg som min iendom – noe som gjorde at han kjefta på dem også. Til slutt kom det så langt at vi sto i ferd med å flytte fra hverandre, og han hadde oppretta et nytt forhold.

Jeg klaga og bar meg til hele laget, og all sympati var på min side – stakk meg – jeg var jo blitt svikta.

Heldigvis dro vi for å snakke med en del ledende folk før vi tok noen endelig avgjørelse. I begynnelsen gikk vi ut fra at han var hovedsida, og kom ingen vei. Så prøvde vi å se på meg som hovedsida – og kom et langt sprang framover:

Jeg har nemlig kjørt ei borgerlig kvinnelinje. I stedet for å se på oss som vanlige mennesker med gode og dårlige sider, har jeg sett på ham som en kjempesterk fyr som kunne hjelpe meg med alle mine problemer – vel å merke

uten at jeg skulle hjelpe han med noen av hans. Resultatet ble at jeg sjøl ikke forsto at han hadde problemer, jeg så bare mine egne.

For å ha et visst tak på han – slik som man gjerne har innen borgerlige familier – har jeg gjort en del ting: For det første har vi aldri diskutert hvordan hans forhold til ungene skulle være. De har hele tida vært min private eiendom. Jeg har i teorien gått inn for å ha et skikkelig kollektiv, men aldri tatt noen ordentlig diskusjon på det – noe i likhet med å få stortingsvedtak på sosialismen, uten at det var folket som hadde kjempa seg fram til sosialismen. For det andre har jeg ikke fått ordna opp i forholdet til den tidligere mannen min, dvs. jeg er fremdeles gift med ham.

Dette kan så klart brukes til å presse han jeg nå bor sammen med, og sjøl om jeg ikke gjør det bevisst, er dette en del av de objektive forholda som virker inn på vårt forhold.

Min manglende kollektive stil har utvikla hans dårlige sider. Han er ikke noe glad i å fore kamp, verken med seg sjøl eller andre. I stedet for å kjempe mot min hyklerske stil, blei han sur og sint. Han førte ikke skikkelig kamp mot mine feil

og heller ikke mot sin egen ukameratslige stil. Vi satt i hver vår festning og var sure på hverandre i stedet for å prøve å trenge inn i hva som var kjerna i problemene.

Motsigelsene kom klart fram i løpet av høsten. Vi hadde begge to uvanlig stort arbeidspress. Han hadde jobb, studier, politikk og ungepass, og jeg hadde ungepass, politikk og skole om kvelden. Vi tenkte som så at bare vi var glade i hverandre og forelska så ville alle problemer løse seg av seg sjøl.

Slik som situasjonen er i dag skal vi prøve å bo sammen en måned. Går det bra er det fint, går det ikke bra skal vi flytte fra hverandre.

Konklusjon:

Skal et forhold kunne vare, er det nødvendig at begge to er ærlige, diskuterer hele forholdet og hele tida prøver å trenge inn til kjerna i motsigelsene.

En skal være veldig på vakt, særlig vi kvinner, mot det borgerlige kjønnsrollemønsteret, og innse at alle folk har sterke og svake sider. Det innebærer også at vi forstår våre egne svake sider, ellers kan vi ikke bekjempe dem. Når problemene først oppstår, skal en prøve å ta det på en kameratslig måte – ikke rømme fra problemene og nekte å se dem i øya.

MLG'er

HVA MED U-HJELPA?

Vi har studert arbeidsprogrammet i enheten vår. I all hovedsak mener vi at kampprogrammet er brukbart og gjennomførlig under kapitalismen. Kritikken vår vil da ikke rette seg mot hovedlinjene, men den er ikke mindre viktig av den grunn.

Under punktet FULL STØTTE TIL FOLKENES FRIGJØRINGSKAMP s. 18 er ingen ting nevnt om u-hjelpe. Vi mener at vi bør ha linjer på det. Her er følgende forslag til retningslinjer fra oss:

Utgangspunktet vårt er at vi bør skille mellom riktig og gal hjelp. På den ene sida

bør vi naturligvis motarbeide hjelp a la Borregaards Brasilprosjekt, Håkon Lies India-hjelp osv. Derimot er det riktig å støtte regjeringas hjelp til Angola og Mocambique.

Vi bør stille krav om at hjelpa skal gå fortrinnsvis til frigjøringsbevegelsene. Det er for snevert å kreve at alt solidaritetsarbeid skal gå til de sosialistiske landa og FNL/PRR.

Det er riktig å støtte anti-imperialistiske land som Chile, Cuba, Tanzania osv. sjøl om de ikke er sosialistiske. Vi vil trekke fram et eksempel når det gjelder Chile. I den senere tid har det amerikanske kobberselskapet Kennecott forsøkt å

skape vansker for Allende-regimet. Vi må naturligvis ta avstand fra slikt, og kort sagt støtte disse nasjonene når imperialismen angriper dem.

Så noen saker til slutt. Det bør stilles krav om annerkjennelse av Nord-Korea (PRK). Videre bør vi få fram vår støtte til folkenes frigjøringskamp i Afrika, her Angola og Mozambique. Portugisisk Guinea har planer om å utrope seg til en sjølstendig stat og det bør stilles krav om at den norske regjeringa følger opp det.

Håper på kommentarer, endringsforslag til dette.

Kamerater i Østlandsby

HVA SLAGS PLATTFORM SKAL UNGDOMSFORBUNDET HA?

For vel et år siden holdt SUF(m-l) sin 2. kongress. Der ble det enighet om å omdanne SUF(m-l) til en masseorganisasjon for ungdom. Grunnen til forandringen var at vi mente organisasjonen hadde utspilt sin rolle som førende organisasjon i den norske ml-bevegelsen. Dannelsen av MLG, og MLGs framgang viste at SUF(m-l) nå kunne konsentrere seg om arbeidet blant ungdommen i Norge.

Til det mente vi at SUF(m-l) måtte forandre seg mye. Slik organisasjonen fungerte, var det umulig å organisere mange, og det var umulig å bli en virkelig kraft for den yngste delen av ung-

dommen, særlig ungdomsskoleelevene. I den tida som har gått siden denne kongressen, har omorganiseringa, det vil si at medlemmene er organisert der de jobber, går på skole eller har sitt viktigste politiske arbeid, blitt avslutta, og vi er inne i det vi kaller omdanningsbevegelsen. SUF(m-l) skal omdannes til en masseorganisasjon for ungdommen. Denne bevegelsen har avslørt mye konservativ og sekterisk tenkning hos oss, men den har også gitt oss framgang og gode erfaringer, og ikke minst, den har gitt oss en del framskredne erfaringer, som viser veien i omdanninga.

En forutsetning for å omdanne SUF(m-l) til en masseorganisasjon er at MLG tar et ledende politisk grep om ungdomspolitikken, at MLG jobber aktivt og bevisst i ungdomsforbundet for å drive gjennom ei riktig linje. I løpet av våren skal SUF(m-l) avholde en ekstraordinær kongress. Den er ekstraordinær på grunn av at ungdomsforbundets høyeste organ må stake ut kursen for politikken i forbindelse med partistiftelsen. Kongressen har som to viktigste oppgaver:

- å vedta en politisk plattform for ungdomsforbundet,
- å velge en ny sentralkomite.

Dessuten skal også spørsmålet om nytt navn diskuteres og avgjøres.

I dag diskuteres politisk plattform i ungdomsforbundet. Det har vært argumentert for en revolusjonær, en progressiv, antiimperialistisk og kommunistisk plattform. Stort sett går diskusjonen nå mellom revolusjonær og kommunistisk plattform. To innlegg i SUF(m-l)s interne blad »Bolsjevik», viser typiske argumenter:

REVOLUSJONÆR PLATTFORM – EN KONSEKVENS AV OMDANNINGA!

Utgangspunkt: Ungdomsforbundet skal omdannes, gjøres til en masseorganisasjon for ungdom. Dette vil kreve store forandringer i forhold til det tidligere SUF(m-l), både når det gjelder stil i organisasjonen, krav til medlemmene og politiske arbeidsfelter.

Jeg mener at omdanninga også krever forandring i den politiske plattformen, at et omdanna ungdomsforbund bør være et revolusjonært ungdomsforbund.

KRAVA TIL MEDLEMSKAP SENKES

De fleste er enige om at krava til medlemskap skal senkes. Samtidig mener mange at vi likevel ikke skal endre vår plattform. Jeg mener dette er sjølmotsigende. Det går ikke an å kreve at folk skal gå inn i et ungdomsforbund med en plattform som de ikke kan forsvare. Alt prat om å senke krava til medlemskap blir da ikke annet enn nettopp prat.

Kjernen i spørsmålet om vår politiske plattform er forholdet til marxismen-leninismen. Jeg mener at det nye ungdomsforbundet ikke skal slå fast »marxismen-leninismen Mao Tsetungs tenkning som sitt teoretiske grunnlag og rettesnor».

Hvorfor? Fordi jeg synes det er sjølmotsigende når en ikke skal kreve av medlemmene at de står på dette grunnlaget. Det vil igjen føre til at folk vil si: »Jeg veit ikke nok, jeg må gå på studiesirkel først».

STYRKES I KAMPEN

Enkelte kamerater er redde for at dette vil kunne føre til at trotskister, anarkister, SFUere osv. vil melde seg inn. Jeg er ikke redd for en sann situasjon. Vi har alltid gått styrka ut av politiske/ideologiske kamper.

Andre er da redd for at vi ikke »markerer» oss godt nok mot f.eks. SFU. Men SFU sier i dag at de er for revolusjon, for proletariatets diktatur osv. Sjølsagt er det fortsatt saker som vi er uenige med SFU i, men hvis vi skulle »markere» oss mot alle disse sakene i vår politiske plattform, ville vi kreve store teoretiske kunnskaper av våre medlemmer. Det er ikke på den måten vi skal vinne SFUere over til oss.

Noen sier: »Uten en kommunistisk plattform kan ikke forbundet som organisasjon føre ut kommunistiske linjer». Jeg mener f.eks. at ungdomsforbundet skal holde fast ved og føre ut linja om væpna revolusjon. Om denne linja kalles kommunistisk eller revolusjonær mener

jeg spiller liten rolle. Det samme gjelder andre spørsmål. Det som er viktig ved en politisk linje er at den føres fram på en konkret måte. Bare da har den gjennomslagskraft og vinner fram.

ET RIKTIG LINJE VINNER FRAM

Det samme mener jeg gjelder interne studier og intern debatt. Det er sjølsagt ikke noe i veien for at en fortsatt studerer de marxistiske klassikerne. Tvert imot. Men like mye her som i den eksterne kampen er forutsetningene for at ei riktig linje vinner fram at det argumenteres konkret. Å avvise trotskistiske eller reformistiske ideer er ikke noe som gjøres ved å abstrakt avvise »trotskismen» eller »venstre-sosialdemokratiet». Like lite er ei linje riktig fordi om en henviser til marxismen-leninismen.

Det jeg ønsker å fastslå er at hvorvidt vi formelt fastslår i vår plattform at vi »bygger på marxismen-leninismen» eller ikke, blir endringene i de politiske krava vi stiller til medlemmene bare preik uten reelt innhold.

SPØRSMÅLET OM STALIN

F.eks. kan vi ta spørsmålet om Stalin. ML-erne har alltid regnet Stalin som en stor revolusjonær og Stalins teorier som en viktig del av marxismen-leninismen. Jeg mener at det nye ungdomsforbundet ikke skal ta stilling til spørsmålet om Stalin, fordi det er et vanskelig spørsmål. Kamerat Håkon er så vidt jeg veit enig med meg i dette. Hvis man skal forsvare, men ikke forsvare Stalin, hvor blir det da av logikken.

Et annet eksempel er Kinas utenrikspolitikk. Går det an å gå rundt og kalle seg marxist-leninist uten å forsvare Kinas utenrikspolitikk? Jeg mener nei.

Ut fra dette mener jeg at hvis endringer i krava til nye medlemmer skal være reelle, så bør ungdomsforbundet få en revolusjonær plattform.

Hilsen Maxim

FORSLAG TIL PLATTFORM FOR SUF(m-l)

Forslag til vedtak på SUF(m-l)s Ekstraordinære Kongress:

- o SUF(m-l) arbeider for raskt å bli en kommunistisk masseorganisasjon av ungdom.

- o SUF(m-l) bygger på marxismen-leninismen-Mao Tsetungs tenkning.

- o SUF(m-l) er KPs ungdomsorganisasjon.

BEGRUNNELSE:

Hvorfor kommunistisk organisasjon? Størsteparten av den norske ungdommen er i dag undertrykt, på skolen, i arbeidslivet og i fritida. Som følge av dette, er ungdommen misfornøyd. Den mest klassebevisste delen har organisert seg i revolusjonære, anti-imperialistiske eller interessekamp-organisasjoner for å slåss mot undertrykkelsen.

Andre deler av ungdommen gir uttrykk for sin misnøye gjennom spontane opprør, brøk i skolen osv. Deler av ungdommen blir knekt og henfaller til bruk og misbruk av narkotika og alkohol.

Bare organisert politisk kamp og til slutt den sosialistiske revolusjonen kan løse ungdommens problemer. Kommunismen (marxismen-leninismen-Mao Tsetungs tenkning) er den eneste ideologien som kan føre ungdommens kamp framover. Ungdommens situasjon i dag og ideologien blant ungdommen som fører kampen på avveier, krever at den kommunistiske ideologien spres i masseomfang.

Dette avgjør at det i dag er riktig å ha en kommunistisk organisasjon, ikke bare en revolusjonær.

SUF(m-l) har stilt seg som oppgave å omdanne seg, å bli en masseorganisasjon for ungdom. Dette er nødvendig fordi SUF(m-l) slik det er nå, bare når ut til små deler av ungdommen.

Omdanning betyr ikke å kvitte seg med kommunismen. Tvert imot, omdanning betyr at vi skal kvitte oss med sekteristisk tenkning og gamle arbeidsmåter som skiller oss fra, og hindrer oss i å spre kommunistiske ideer til store deler av ungdommen.

HVORFOR KPs UNGDOMSORGANISASJON?

Dannelsen av det nye kommunistiske partiet representerer et stort skritt framover for det norske folket, fordi et sterkt kommunistisk parti (KP) er en forutsetning for at ungdommen og resten av det norske folket skal bli frigjort.

KP består av folkets mest klassebevisste, erfarne og konsekvente representanter. Bare KP er i stand til å trekke opp den riktige politikken for folkets kamp.

SUF(m-l) trenger derfor KP. Bare med KPs hjelp, rettleiing og støtte kan ungdomsforbundet utvikle en riktig politikk for ungdommens kamp. Et KP med en sjølstendig ungdomspolitik og medlemmer som arbeider blant ungdommen, er til stor hjelp for utviklinga av SUF(m-l) til en kommunistisk masseorganisasjon.

KOMMUNISTISK SIDEN 1969

SUF(m-l) har siden 1969 vært en

kommunistisk organisasjon. På grunn av at vi lenge var den eneste landsomfattende kommunistiske organisasjonen måtte vi ofte ta på oss »parti»-oppgaver.

I dag er det KP som er den ledende kommunistiske organisasjonen i Norge. SUF(m-l) kan derfor virkelig konsentrere seg om arbeidet blant ungdommen.

Den kommunistiske bevegelsen i Norge er ung, og ennå ikke så sterk. KP trenger derfor SUF(m-l) som sitt ungdomsforbund for å spre partiets politikk, og som reservoar for å fostre partimedlemmer ved at ungdomsforbundet fungerer som en skole i kommunistisk oppdragelse.

Vi mener derfor at SUF(m-l) bør bli KPs ungdomsorganisasjon.

Hilsen

Redaksjonskomiteen nedsatt av SK.

Jeg støter ofte på MLGere som viser liten interesse for arbeidet i ungdomsforbundet. SUF(m-l) har betydd mye for ungdommen i Norge og for voksteren av ml-bevegelsen. Ungdomsforbundet vil fortsette å bety mye, både for ungdommens kamp og for revolusjonen. Ta derfor arbeidet med ungdomsforbundet alvorlig, og bli kjent med livet i ungdomsforbundet.

MLGer i ungdomsforbundet

VI MÅ FÅ

EI RIKTIG LINJE FOR VENNSKAPSARBEIDET!

Vi som har skrevet denne artikkelen har arbeidet en del i Vennskapssambandet Norge–Kina. Vår erfaring og våre eksempler vil derfor være begrenset til det. De ml'erne som har jobbet med vennskapsarbeid følger at deres arbeid i altfor stor grad har vært isolert fra resten av ml-bevegelsen. Formålet med denne artikkelen er å spre forståelse for vennskapsarbeidet gjennom TF. Hvordan vennskapsarbeidet skal plasseres i vår allmenne politiske prioritering avhenger selvsagt av de politiske linjene som legges opp av SK og underordnes denne, og det er også avhengig av hvilket behov og muligheter som foreligger lokalt.

Vi vil prøve å fortelle kort om Vennskapssambandets historie og politiske grunnlag, ta opp vennskapsarbeidets betydning for ml-bevegelsen, definere hva som er riktig og galt vennskapsarbeid, hvilken erfaring vi har vunnet, og å antyde arbeidsoppgaver framover. Vi vil understreke at dette langt ifra er noen fullt utviklet linje, men vi mener det er et behov for at hele ml-bevegelsen og deres venner blir klar over hvor langt vi er kommet i dag, og at de ut fra det også bedre vil kunne forstå behovet for en fortsatt debatt om retningslinjene for levende vennskapsarbeid, og om behovet for å omsette dette i praksis.

MLG har alltid hatt en riktig grunnholdning for vennskapsarbeidet, men den er ikke blitt aktivt propagert, den er i liten grad praktisert, og det er fort blitt kjørt ut linjer som står i motstrid til den.

VENNSKAPSSAMBANDET KORT HISTORIKK

Vennskapssambandet Norge–Kina ble dannet i 1952 (?) som en forening tilsluttet Sambandet Norge–Folke-demokratiene. Utover i 50-åra var det en god del aktivitet. Etter splittelsen mellom Kina og Sovjet gikk aktiviteten imidlertid tilbake, og i 1969 gikk ml'erne og folk fra daværende MLF inn for å skille Vennskapssambandet ut fra Sambandet Norge–Folke-demokratiene. I Trondheim var det da allerede dannet en »Norsk–kinesisk Forening». Senere ble Vennskapsforeninga Norge–Kina i Bergen dannet. Disse tre foreningene pluss en nystarta forening i Mo gikk sommeren 1972 sammen og dannet det landsomfattende Vennskapssambandet. Utover de fire nevnte avdelingene har Sambandet fått en ny avdeling i Stavanger. Sambandet har dessuten en del kontakter utover landet.

SAMBANDETS KARAKTER

Sambandets vedtekter § 1, »formålsparagraafen», slår fast: »Vennskapssambandet Norge–Kina er et samband med det formål å styrke vennskapet mellom det norske og det kinesiske folk. Sambandet arbeider for å utvikle forbindelsene mellom Norge og Kina på alle områder og arbeider forøvrig ifølge sitt politiske program.»

Det går fram av sammenhengen at det politiske programmet er den politiske linja som Sambandet til en hver tid finner

best å følge for å oppfylle sitt formål. Det nåværende politiske programmet forsøker å trekke opp hva som er Sambandets 1) virkeområde, 2) oppgaver, 3) hva vennskap med Kina er og 4) at Sambandet er partipolitisk uavhengig.

Vi skal kort gå nærmere inn på tre avgjørende punkter:

Det viktigste å merke seg under punktet oppgaver er at det klart går fram at det Sambandet legger vekt på er å spre kunnskap om Kina (altså ikke at vi skal lære av Kina o.l.).

Punktet »hva er vennskap med Kina?» er kanskje det viktigste punktet og bør studeres grundig. Det som slås fast i dette punktet er at Sambandet a. støtter det kinesiske folkets revolusjon (1949), b. støtter det kinesiske folkets rett til selv å bestemme sin inn- og utenrikspolitikk, c. støtter at Taiwan er en del av Kina, d. står solidarisk med det kinesiske folket mot trusler og angrep fra deres fiender og e. motarbeider alle krefter i og utenfor Norge som prøver å svekke og skade vennskapet mellom det norske og det kinesiske folket og forbindelsene mellom Norge og Kina.

Vennskap med Kina innebærer altså ikke at man må ha tatt standpunkt til alle disse punktene, men at man ikke motarbeider dem. Stort sett vil det være Kinas fiender som motarbeider dem. Alle venner og potensielle venner av Kina er ifølge Sambandets politiske program velkomne som medlemmer av Sambandet.

Punktet partipolitisk uavhengighet slår fast at Sambandet ikke arbeider for allmenne politiske forandringer i Norge eller internasjonalt. Sambandet tar altså ikke standpunkt til sosialismen eller imperialismen (som system).

ML'ERNE OG VENNSKAPSARBEID

Vi går nå over til å behandle ml'ernes forhold til Sambandet. Hva er ml'ernes begrunnelse for å arbeide i Sambandet?

Hvordan bør ml'erne arbeide i Sambandet?

Den proletariske internasjonalismen innebærer ml'ernes plikt til å stå solidarisk med proletariatet og folket verden over, deriblant det kinesiske folk. Den beste støtten vi kan gi det kinesiske folk er å kjempe for at Norge blir et sosialistisk land. Dernest kan vi støtte det kinesiske folk gjennom å spre kunnskap om Kina i vår presse og gjennom å klargjøre Kinas holdning i internasjonale spørsmål, forsvare Kina når vi mener Kina fører en riktig politikk og øve kameratslig kritikk når vi mener kineserne tar feil. ML'erne i Norge bør utvikle et aktivt proletarisk vennskap med det kinesiske folk.

Men ml'ernes støtte ville hjelpe det kinesiske folk svært lite dersom ikke langt større grupper av det norske folk har vennskapelige forbindelser med Kina eller kan støtte Kina mot landets fiender. Det er m.a.o. en viktig del av den proletariske internasjonalismen å arbeide for at flest mulig nordmenn blir venner av Kina. Og den beste måten vi kan skjøtte dette arbeidet på er å støtte og være med på å videreutvikle Sambandets arbeid.

Vi nevnte at vårt arbeid med vennskaps-sambandene utgjør en viktig del av vår proletære internasjonalisme, og tilsvarende er vennskapsarbeid en av de kampvåpen som en sosialistisk stat anvender i sin utenrikspolitikk, et kampvåpen som vi også bør anvende.

Vi må imidlertid ikke misforstå hva dette betyr i praksis. Vennskapsarbeid betyr ikke at vi skal fremme vennskap mellom den norske ml-bevegelsen og KKP (det har vi andre organer til), men mellom det norske folket og folket i Kina (det er jo heller ikke så at alle kinesere er kommunister).

HVA SLAGS FRONT (1)?

Våre folk har ofte ikke hatt en klar oppfatning om hva ei riktig linje for

vennskapsarbeid bør være. Hvor skulle vi plassere vennskapsarbeidet i det politiske landskapet? Burde det være en proletær organisasjon mellom sosialister, en sosialistisk »front»? Burde det drives etter de samme retningslinjene som Solkom, altså vanlig antiimperialistisk arbeid, eller bør det i hovedsak være vanlig »upolitisk» arbeid. Vi tror disse spørsmålene ikke er så lette å svare på om vi prøver å gi konkrete svar. Vi har hatt en del erfaringer som vi tror det er verd å trekke fram.

LITEN AKTIVITET = LITE PROBLEM

Inntil for ca. to år siden var ml'ernes arbeid i Sambandet Norge–Kina ganske sporadisk. I praksis var Sambandet et sted der ml'ere og deres venner og en og annen progressiv gikk for å høre om Kina og å lære av det, det var en slags sosialistisk klubb. Vi fikk ikke bare høre om Kina, men f.eks. også om klassestatens angrep på SOR (daværende Sosialistisk Opplysningsråd). Da den første ml-delegasjonen kom tilbake fra Kina høsten 1970 ble den typisk nok omtalt som »Kina-gruppa» i Sambandet, altså en slags gjensidig identifikasjon. Det var først da vi etter hvert begynte mer systematisk arbeid at spørsmålet om hva vennskapsarbeid egentlig var for noe, og hvilke linjer vi skulle følge, ble et problem.

HOVDENKLIKKEN OG HVA VI LÆRTE AV DEN

Det var folk fra Hovden-klikken som var i flertall i ledelsen av Sambandet på den tida. Det var den daværende formannen som utgjorde den ledende kraften, og de andre fulgte henne mest av gammel vane, men hadde ofte sunne standpunkter som de lot falle. De så mest på Sambandet som »sin» klubb, en liten forening som de kunne ha oversikt over. Formannen så på foreninga som en klubb

for sosialister (men der også andre gjerne måtte komme).

På den tida hadde Baudeklikken i Sverige kjørt fram et angrep på det svenske vennskapssambandet. De prøvde forgjeves å kuppe det, de krevde at sambandet skulle stille seg på den proletære internasjonalismens grunn, de ville »opprette direkte kontakter med den kinesiske arbeiderklassen», (for ambassaden representerte bare diplomatiet), og de krevde at sambandet skulle kaste seg inn i den svenske klassekampen.

HOVDEN OG BAUDE

Hovdenistene i Sambandet kjørte aldri ut noen klar Baudelinje. Men de hadde mange av de samme ideene, og de kom særlig til uttrykk gjennom formannens synspunkter. Selv om hun i teorien distanserte seg fra Baude på dette punktet, førte hun i praksis ut ei linje som liknet, som var sekterisk. Hun bedyret at Sambandet skulle være åpent for alle som var interessert i Kina, men gjorde ikke noe for at det skulle komme ut over koseklubbstadiet.

Slektskapet til Baude kom allikevel klart fram da hun frenetisk hevdet at »vi måtte ha med sosialismen i formålsparagrafen». Vi har aldri fått helt klart for oss om det skulle være en metafysisk »garanti» mot at Sambandet skulle bli borgerlig, eller om det var så langt hun turde å bevege seg til »venstre» uten å bli avslørt som renhuda baudist.

HOVDEN I OSS SJØL

Etter oppgjøret med Hovden påpekte SK i MLG helt riktig at vi ikke måtte tro at kampen mot Hovden hadde gjort oss immune overfor de ideene han sto for. Vi nevnte eksemplet om SOR fra tidligere. Liknende feil begår vi stadig, mer eller mindre (u)bevisst. Så sent som i siste nr. av Sambandets organ »Kina og Vi» for 1972 kan vi lese på forsida om en som

forteller fra »en vennskapsdelegasjon sommeren 1972», mens det vitterlig var fra en ml-delegasjon. Det er å seile under falskt flagg, og bidrar til å forlenge folks oppfatning om at »Sambandet er det samme som SUF». Andre gale ideer om Sambandet finnes også blant våre venner (som jo ofte blir preget av våre ideer). En reklamerte nylig i »Kina og Vi» for sosialistiske bøker fra Monthly Review som ikke hadde noe med Kina å gjøre, og da de pakistanske fremmedarbeiderne nylig skulle demonstrere mot India, ville de ha med Sambandet.

Et klart eksempel på at en feilaktig vennskapspolitikk blir ført ut som ei linje finner vi i forordet til Vennskaps-sambandet Norge–Albanias hefte ALBANIAS SJØLBERGING. (Vi vil presisere at de som driver med sambandet ikke står bak det, det ble skrevet av dem som jobbet med heftet). Kjernen i forordet er at vi kan lære av Albania hvordan vi best skal bekjempe EEC-imperialismen. Vennskapssambandet skal altså være et aktivt element i klassekampen. Vi tror denne motsigelsen stilles skarpest på følgende måte:

SKAL VI LÆRE AV ALBANIA OG KINA, ELLER OM ALBANIA OG KINA?

Vi tror svaret definitivt må bli det siste. Om vi skulle gå inn for å bruke sambandene for å lære av Albania og Kina, ville vi glidd ut i sektarisme, og skille kommunistene fra resten av folket. Det ville også gå rakt imot den linja som kineserne og albanerne fører på dette området. Problemet melder seg straks i praksis: Hva er f.eks. formålet med å sende en vennskapsdelegasjon til Kina? Å få deltakerne til å bli sosialister og aktive klassekjempere, eller å konsolidere folk med forskjellige oppfatninger om at Kina er et bra land og kineserne er et bra folk som de ut fra egne erfaringer og egne forutsetninger nærer vennskap til? Vi

mener det siste må bli hovedmålet. Videre: Bor en vennskapsdelegasjon propagere mot EEC i Kina, siden EEC går mot det norske folkets interesser? Vi mener nei. Vi har folk i Sambandets landsstyre som er for EEC, og deres holdning til Kina er ikke bestemt av deres holdning til EEC. De propagerer bra om Kina, selv om de »føler seg som europeere» i andre spørsmål. Vi må også lære oss å skjelne mellom reaksjonære i sin alminnelighet og reaksjonære som er venner av Kina.

På den annen side er det klart at siden forskjellige folk blir medlemmer av Sambandet på forskjellige premisser, vil de også hevde sine forskjellige synspunkter. Det er klart at vi som »private ml'ere» bør gjøre våre synspunkter gjeldende både overfor folk som er interessert i Kina og om EEC overfor kinesere, men **vår uavhengige linje må ikke forveksles med Sambandets linje.**

HVA SLAGS FRONT (2)?

Det er klart at Vennskapssambandet har karakter av en enhetsfront, den er en front av alle Kinas venner. Et problem har vært hvordan vi skal definere vennskap. Det er antydning i Sambandets program, og vi gjentar at folk bør studere det.

Vi nevnte tidligere at Sambandet ikke tar stilling til imperialismen som system. Sambandet kan ikke uten videre sammenliknes med f.eks. Solkom. Formene for en klart antiimperialistisk organisasjonsarbeide er ofte annerledes enn en vennskapsorganisasjons. På den annen side er det klart at antiimperialisme innebærer bl.a. vennskap, og at vennskapsarbeid inneholder elementer av antiimperialisme.

For vårt vedkommende er kjernen vennskap, uttrykt gjennom formålsparagrafen. Formene dette arbeidet får er uttrykt gjennom det politiske programmet. Det vil i stor grad være utviklinga av

motsigelsene i verden som vil være avgjørende for hvilke former vennskapsarbeidet vil få.

Men vennskapsarbeid kan også gli ut til å bli en ren »kulturklubb». Det sikres best mot dette på to måter. For det første at Sambandet har ei egen politisk linje uttrykt gjennom et politisk program, og for det andre at marxist-leninistene gjennom sin virksomhet utgjør en kjerne-kraft i arbeidet. (Må ikke forveksles med at vi skal gjøre alt eller bestemme alt!)

Ellers gjelder det samme som for fronter ellers. Vi må konsolidere venstre, vinne over midtlagene, og isolere høyre. Høyre består for tida av folk med åndeligslektskap til Morgenbladet. Den er altså svært liten for tida, men kan fort øke i omfang.

STRID FOR DAGEN!

Kina og Albania blir ofte brukt som eksempler overfor våre venner og blant oss for å påvise sosialismens overlegenhet. Men det er vel for mye å påstå at vi har

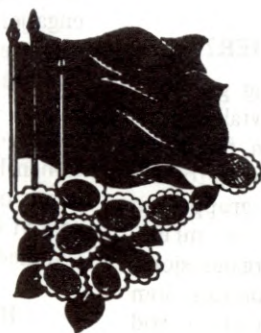
vært så forferdelig flinke til å nyttiggjøre oss den pågående interessen for Kina som en finner blant stadig bredere lag av det norske folket. Om ikke vi forteller dem om Kina vil andre gjøre det. I de siste par årene har førstehåndsreportasjer gjort sitt inntog ikke bare i Aftenposten og VG, men også i Alle Kvinner og Vi Menn.

Det er i stor grad opp til oss å avgjøre om denne propagandaen skal bli folks hovedinntrykk av Kina, eller om de skal få disse inntrykkene korrigert av oss, der det trengs. Vi må benytte de gunstige forholdene nå.

Derfor: Som et første skritt, sett dere inn i sambandenens linje og arbeid!

ps. Denne artikkelen kan godt brukes som opplegg for et studiemøte. Supplerende studiemateriale: Vedtekter og politisk program for Vennskapssambandet Norge—Kina, debatten om Sambandets linje i Kina og Vi nr. 3/4 og 5 for 1972, Peking Review nr. 41/1972 (om Japan) og Materiale om Baudeklikken Oslo 1971.

Knoll og Tott

FRA ARBEIDSPLASSEN:

GA PÅ GRUNNKURS I LO!

ERFARINGER FRA 1 UKES DAGSKOLE

Mange kamerater snakker nedsettende om kursene i LO, kaller dem »pamperkurser» osv. Jøss, — bevarer, alle pamper går slike kurser før de kommer seg opp. Men på den andre sida forblir de aller, aller fleste vanlige arbeidere som ofte også blir tillitsmenn for sine arbeidskamerater.

Grunnkursene, trinn I, II, og III er ledd i den systematiske tillitsmannsopplæringen i fagbevegelsen, og den er eneste studiealternativ for folk som skal ha tillitsverv. Til kursene trekker årlig tusener av norske arbeidere, på dagskoler eller ukekurs (hotellopphold).

HVA KAN VI LÆRE HER?

Først og fremst en grundig gjennomgåelse av avtaleverket, hovedavtalen, overenskomsten, arbeidervernloven, ferieloven osv. Dette er nødvendig kunnskap for alle som er aktive i en klubb, gruppe, og særlig for alle tillitsmenn og ml'ere. Videre gjennomgår kursene organisasjonsoppbygning og organisasjonspraksis, som er minst like viktig. Skal du bli en god tillitsmann for dine arbeidskamerater, er det en avgjørt fordel å være ml'er med skolerung bl.a. i masselinja. Men uten kunnskap om avtaler og organisasjoner vil du fort komme til kort.

Dette er det viktigste positive ved kursenes innhold. Ellers inneholder LOs kurser systematisk propaganda for LO-ledelsens synspunkter på faglig arbeid og fagbevegelsens framtid. Samarbeid og produktivitetsutvikling for profittformål osv. Her har vi mye å bringe fram, trekke fram fagbevegelsens kamperfaringer og sette en sterk og enhetlig fagbevegelse opp mot samarbeids- og byråkratiseringspolitikk.

Kursene inneholder mye stoff om aktivisering av medlemmene. Analysen bygger på at fagbevegelsen består av en »aktiv og engasjert» ledelse, mens massene er »uinteresserte og passive». Vår analyse om byråkratisering og utvikling av demokratiet — og erfaringer om masselinja, tjen folket osv. er et godt alternativ i diskusjonen her. Kort sagt: Innholdet i kursene lærer oss mange viktige saker, samtidig som vi har god anledning til å drøfte vårt syn med andre deltakere.

HVEM GÅR PÅ KURSENE?

Først og fremst de aktive klubbmedlemmene, særlig yngre folk som ofte er progressive. På det kurset jeg gikk på i høst, kjøpte over halvparten den nye sirkelen vår. Klasseheftet ble flittig brukt

i diskusjonene. Vår klassepolitikk i dag:
— Styrk fagbevegelsens kampkraft!
— Enhet for arbeiderklassens interesser!
er godt egna som diskusjonsstoff, og de unge og ofte progressive kursdeltakerne står ikke langt unna vår politikk her.

En dag tok jeg med meg »Svartkatt-plata» som vakte begeistring og diskusjon. Kurset ga mange kontakter og viktige erfaringer. Kimen til et nytt bedriftslag blei lagt her.

La ikke kurset bli en diskusjon mellom ledelsen og deg! Aktiviser de andre deltakerne — ha rikelig med våre hefter med

deg. I forholdet til ledelsen er det viktig at du går i spissen for en kameratslig atmosfære, uansett hvor uenig du er. De andre deltakerne ønsker kameratskap og enhet på kurset, respekter og arbeid for dette!

Alle våre fagorganiserte bør gå på slike kurser, men ta oppgaven alvorlig. Glem ikke at også du har mye å lære av kurset! Andre som har gått kurs oppfordres til å gi sine erfaringer her i TF. I laget vårt sender vi minst en på hvert grunnkurs trinn I som blir holdt.

Alf, Bergen.

»VENSTRE» FØRER TIL ISOLASJON!

Bedriftslaget vårt er ett av de laga som har gjort grove venstrefeil. Så grove at vi blei suspendert fra klubben og var ute under nesten hele kampen mot EEC. I dag står vi i en situasjon der tilliten til oss er sterkt svekka, og det vil ta lang tid å bygge den opp (sjøl om vi er på rett vei nå). Vi har satt oss sjøl tilbake med kan hende 2–3 år.

Først litt på bakgrunnen for sjølve saka: Vi hadde tatt initiativet til en AKMED på jobben. Klubben var ganske aktiv i anti-EEC-arbeidet gjennom FB. Klubbformannen var svært antagonistisk når det gjaldt AKMED (og oss). Han gikk personlig rundt på bruket og reiv ned plakatenes våre. Han forsøkte å få klubben til å ta avstand fra AKMED-arbeidet. Det gikk ikke. Folk forsto ikke hvorfor EEC-motstandere skulle kjempe mot hverandre. Mens denne saka pågikk, kom vi ut med ei avis. Der kjørte vi ut angrep på klubbledelsen. Vi påpekte det manglende demokratiet i klubben osv. Klubbstyret var ganske raskt ute med forsøk på å stoppe oss, og greide å få gjennom et

vedtak i klubben som gikk imot at avisa skulle komme ut. Motsigelsene kokte seg opp. Vi bøyde oss ikke for vedtaket, men kjørte ut harde angrep på klubbstyrets udemokratiske behandling av saka. Vi kjørte mot navngitte personer og sammenlikna klubbformannen med toppskiktet i LO. Dette la forholda til rette for et frontalangrep på oss. Vi splitta klubben, trakasserte valgte tillitsmenn og målet var å ta makta — det var grunnlaget som det blei mobilisert mot oss på. Etter et knallhardt klubbmøte (meget godt besøkt) åkte vi ut. Støtta vi fikk var minimal. I valget mellom klubben og oss valgte folka (klokkelig nok) klubben.

HVILKE FEIL GJORDE VI?

Hvorfor hendte dette? Tre punkter er grunnleggende for de feila vi gjorde:

1. Vi forsto ikke klubbens karakter.
2. Vi hadde ikke massestøtte.
3. Vi forsto ikke spørsmålet om taktiske allierte.

Dette innebar for det første at vi oppfatta klubben som et slags »studenter-

samfunn». Klubben vår har tradisjon når det gjelder politisk aktivitet. Vi vedtar ofte politiske uttalelser o.l. På møtene går det klare partipolitiske skillelinjer. Ikke åpent, men enkelte personer representerer ulike partier og grupper. Dette er en stil som vekker mye misnøye hos folka. I stedet for klassekamp mot bedriftsledelsen får de politisk kamp mellom venstregrupper. Høyre-sosialdemokratene har forsøkt å utnytte dette og nører opp under oppfatningen om at »på klubbmøtene er det bare politikk». Vi var ekstreme eksponenter for denne linja. Innlegga våre var alltid harde, alle små feil ble blåst opp, og vi understrekte alltid at vi var marxist-leninister. Vi hadde ingen forståelse for at folk var interessert i at klubben skulle være en klassekamporganisasjon som samla alle på jobben mot bedriftsledelsen. Vi dreiv »politikk» i ordets verste forstand og tok ikke alvorlig på å bygge opp ei massetøtte. Derfor (og fordi vi var unge og relativt nye på jobben) var det lett å spre ryktet om utplasserte studenter (som ikke stemte).

Videre hadde vi ikke noen analyse som satte arbeidet vårt inn i sammenheng med det arbeidet som hele bevegelsen dreiv – kampen mot EEC. Det sto oss fullstendig fjernt at vi egentlig skulle ha samarbeida med en mann som klubbformannen i denne saka. Medlemmene krevde jo det når de avviste forsøket på å knekke AKMED. Men for oss var han en »taktisk hovedfiende», og vi trodde at vi skulle greie (og måtte greie) å velte han for at klubben skulle kunne gjøre et brukbart arbeide. Derfor konsentrerte vi oss om

det, og glemte de erfaringene vi daglig gjorde i kampen mot EEC.

HVA KAN VI LÆRE?

For kort å gi noen av de erfaringene vi har trukket av denne saka:

1. Folk ønsker en fagforening som står samla og sterk mot klassefienden. De oppfatter politikk av den typen vi dreiv som en splittende faktor i klubben, og ønsker det ikke.
2. Hovedfienden vår er monopolkapitalen. For å gjøre fagforeninga til en kamporganisasjon, er vi nødt til å forstå nødvendigheten av allianser med andre venstregrupperinger, uavhengige tillitsmenn osv.
3. Grunnlaget for å gjøre fagforeninga til en kamporganisasjon er å aktivisere medlemmene. Det er ingen lett jobb. Sosialdemokratiet har knekt forbanna mye av kampviljen.
4. Aktivisering av medlemmene betyr ikke at vi skal drive den store politiken i klubben, og at de skal ta seg av vernearbeidet, oppussing av spiserom, bedre arbeidsredskap osv. Det betyr at vi skal kaste oss inn i dette arbeidet og gjøre det sammen med alle arbeidskameratene våre.

Dette betyr sjølsagt ikke at vi skal gi slipp på en sjølstendig politikk innafor fronten, men vi må ha klart for oss at det nettopp er gjennom det daglige arbeidet med de »små» sakene at vi får folks tillit, at vi greier å trekke folk med i kampen for en slagkraftig fagforening.

Rudolf

OM BEDRIFTSFORSAMLINGER

1. Den nye aksjeloven, eller lov om bedriftsdemokratiet trer i kraft 1/1-73. Hovedlinjene tilsvarer Aspengrenkomiteens forslag fra 1962, seinere tiltrådt av LO/AP. (Felleskomite LO/AP). Nedstemt i Stortinget 1967. Borten-regjeringa nedsatte Eckhoff-komiteen, her var dette mindretallets syn.

Loven gjelder i denne omgang for private aksjeselskaper i bergverk og industri med over 50 ansatte. Bedrifter har anledning til å søke om dispensasjon dersom ordningen vil medføre »vesentlige ulemper».

o Bedrifter over 200 ansatte:

Det skal velges bedriftsforsamling med minst 12, 1/3 valgt av de ansatte, 2/3 av generalforsamlingen. Som hovedregel velges de ansattes representanter ved flertallsvalg på personer.

Bedriftsforsamlingen skal velge bedriftens styre, dette skal kunne skje ved forholdstallsvalg dersom de ansatte krever det, slik at de blir representert i styret. Videre skal bedriftsforsamlingen ta stilling til omfattende investeringsspørsmål og rasjonaliseringsprosjekter som angår disponering av arbeidsstokken.

Dette vil angå ca. 265 selskaper med ca. 160 000 ansatte.

o Bedrifter med mellom 50 og 200 ansatte:

Her kan de ansatte få styrerepresentasjon dersom et flertall av de ansatte krever det (fremmet overfor generalforsamling seinest 3 mnd. i forveien). De får da 1/3 eller minst 2.

Dette omfatter ca. 745 selskaper med ca 70 000 ansatte.

2. Ordningen må sees som fortsettelse og utvidelse av klassesamarbeidslinja som starta med produksjonsutvalg etter krigen, seinere fortsatte med bedriftsutvalg.

Jeg vil peke på 3 saker som henger nøye sammen:

— De ansatte skal presses til å gjøres ansvarlige for bedriftens økonomi, de skal være med å styre bedriften på ledelsens premisser. Dette legger opp til å få arbeiderne til å godta rasjonalisering, innskrenkning osv. som nødvendige, uunngåelige tiltak.

— Flere folk skal trekkes inn i nært samarbeid med bedriftsledelsen, og gjøres til gisler. Mange av disse vil være aktive tillitsmenn, klubbstyrefolk o.l., til dels ærlige, bra folk. AOF har laget gigant-skoleringskurs i samarbeid, flere tusen har vært på slike siste året, de håper å få 1000 av de ca. 3000 nyvalgte styre- og bedriftsforsamlingsrepresentantene på to-ukers kurs i 1973. LOs brevkurs om bedriftsforsamlingene forteller for øvrig bra om hvordan en god del tillitsmenn preges av å delta i styret. Det gis flere konkrete eksempler på folk som forteller om hvordan de i begynnelsen var opptatt av å informere arbeiderne osv., men etter hvert skjønnte at spørsmålene var mer komplisert.

— Dette er et opplegg som undergraver klubb/forening som arbeidernes talerør overfor ledelsen. I tillegg skal en nemlig få representanter i bedriftsforsamlinger/styrer som er valgt direkte av arbeiderne, det blir mulig for arbeiderne å stå fram med ulike syn overfor ledelsen. Videre

legger opplegget opp til å sette de enkelte »ansvarlige» representantenes vurderinger i bedriftsforsamling/styre i stedet for behandling i klubb/forening.

Disse konsekvensene er spesielt farlige i en situasjon med til dels store økonomiske problemer i en del næringer, og økende kampvilje på grunnplanet.

I tillegg kommer at AP legger opp til stor propaganda på at dette er et viktig skritt på veien til sosialismen, og på den måten sprer og styrker en god del illusjoner. Det ser for øvrig nesten ut som om de er blitt skremt av sin egen propaganda. En del tillitsmenn venter seg en god del av dette, noen oppfatter det som et svar på krav om informasjon av ledelsen, mer demokrati osv. I Arbeiderbladet advarer LO-sekretær Tor Halvorsen mot å vente seg for mye slik at »de skuffelser som vil komme blir oppfattet som et grunnskudd mot ideen om demokrati i arbeidslivet».

Altså: Bedriftsforsamlinger er et tiltak for klassesamarbeid og mot arbeidfolks kamp og organisasjon. Likevel vil det i dag være feilaktig å boikotte dem, sosialdemokratenes klassesamarbeidslinje er ikke avslørt av massene, en slik linje ville ikke få oppslutning.

I stedet må vi:

- kjøre aktivt fram vår linje om å styrke fagbevegelsens kampkraft,
- stille taktiske krav som utnytter og avslører bedriftsforsamlingene mest mulig.

3. Noen sentrale punkter i ordninga:

a. Valgordningen ved valg til bedriftsforsamlinger eventuelt direkte valg til styrer (50–200 arb.)

Strid flertallsvalg/forholdstallsvalg. NAF og gule foreninger er redde for at et flertall LO-organiserte vil hindre uorganiserte i å få noen representanter ved flertallsvalg, derfor har de gått inn for forholdstallsvalg.

Et annet spørsmål: Kan et flertall funksjonærer i forhold til arbeidere hindre arbeiderrepresentasjon ved fler-

tallsvalg.

Resultatet er blitt flertallsvalg som hovedregel, men forholdstallsvalg dersom 1/3 av de ansatte eller minst 200 krever det, til styrevalg kan 1/3 av de ansatte kreve forholdstallsvalg dersom det skal velges mer enn 2 styremedlemmer.

Vi må si oss fornøyd med flertallsvalg som hovedregel. De ansatte er tjent med en felles representasjon med flertall bak seg, strid mellom grupper av ansatte bør ikke løses i direkte konfrontasjon med ledelsen. Fordeling av antall mellom grupper av ansatte bør i hovedsak kunne løses gjennom forhandlinger før valgene finner sted. De ansatte bør så oppfordres til å stemme på de folka som klubbene er blitt enige om (eventuelt i samarbeid med representanter for uorganiserte). Slik er en også med på å sikre at representantene følger klubbens linje.

Tilbakekallellesrett har ikke vært framme i diskusjonen om ordninga. Vi bør gå inn for en slik rett.

b. Taushetsplikten.

Blir i stor grad brukt til å hemmeligholde konkurser, innskrenkninger, rasjonalisering o.l. Viktig å gå imot at de ansattes representanter kan pålegges taushetsplikt. Gå inn for informasjonsplikt i første rekke til klubber, se nedenfor.

c. Forholdet til klubb/forening -styrer.

Dette er kanskje det aller viktigste. Representantene i bedriftsforsamlinger/styrer må ikke stå over klubber/foreninger. Alle avgjørende saker må først behandles der og representantene må føre ut klubbens linje. Et spørsmål her er hvorvidt de samme folka sitter i klubbstyret og bedriftsforsamlinger/styrer. Jeg tror det er vanskelig å gå inn for at ikke klubbstyrefolk skal sitte i bedriftsforsamlingen (neppe riktig heller), men jeg tror at det er et viktig prinsipp at

ikke klubbformenn sitter som styre-representanter.

4. Konklusjon:

Vi går mot taushetsplikten, for informasjonsplikt til klubb/forening/ansatte.

Vi går mot at de ansattes representanter stilles over klubb/forening, og at avgjørelsen av de viktige saker trekkes ut derfra.

Dette er våre 2 viktigste krav. I tillegg går vi inn for tilbakekallingsrett.

Disse krava er viktige å kjøre ut, men vi kan ikke i dag stille krav om taushetsplikten skal bortfalle før vi går inn for å delta i bedriftsforsamlinger.

I stedet må vi jobbe for at de som blir valgt:

- er enige i krava,
- Ikke sjøl vil la seg presse til å være med på reaksjonære vedtak mot arbeiderne om konkurser, innskrenkninger o.l. men da i stedet gå fra bedriftsforsamling eller styre,
- vil respektere klubbens/foreningens linje.

Skal vi stille sjøl?

Jeg vil si, der vi kan, ja. Men ikke på noen måte opp mot klubbens forslag, skal vi styrke vår innflytelse, begynner vi med klubbstyret, ikke med bedriftsforsamlingsrepresentasjon. Derfor også lavere prioritet enn arbeidet i klubbstyrene.

5. Bedrifter der ledelsen går imot inn-

føring av de nye ordningene.

De fleste slike steder er det trolig riktig å støtte et krav om innføring av bedriftsforsamling/styrerepresentasjon.

6. SF/NKP-krav.

SF går inn for at arbeiderne skal få flertall i bedriftsforsamlingene. Dette er krav som vi støtter, samtidig som vi ikke gjør det til noe sentralt krav i vår propaganda eller kjører det fram som veien til sosialismen.

NKP har gått inn for 1/3 arbeidere, 1/3 ledelsen, 1/3 staten, et forslag til korporativisering som vi er imot.

7. Hvor sentralt er spørsmålet om bedriftsforsamlinger?

Saka er kjørt veldig opp i det siste. Jeg tror personlig at det har ganske stor interesse blant en del av tillitsmannskaderen, relativt liten konkret interesse blant massene (selv om propagandaen fester seg).

For oss er det viktig å kjøre linja vår ut: Styrk fagbevegelsens kampkraft, opp mot bedriftsforsamlinger. Det skulle være mulig å få stor enhet på spørsmålet om taushetsplikt, forholdet til klubben osv. Viktigst å hindre undergraving av klubbene.

For øvrig må arbeidet med bedriftsforsamlingene prioriteres lavere enn det direkte arbeidet i klubber, foreninger, med lokale kampsaker osv.

Kamerat i faglig utvalg

DELTA I AKMEDS PROPAGANDADAGER

1.—3. MARS!

FORSVAR FOLKETS NEI

WILLOCH ANGRIPER FOLKEAVSTEMNINGA

Hvorfor propagandadager nå? EEC er hovedtruselen mot folkets kår i Norge, og vi mener situasjonen har utviklet seg i svært betenkelig retning etter 25/9:

Tilhengerne har styrket sin stilling og setter nå i verk en kraftig offensiv. Deres taktikk er å bryte igjennom på tre områder:

- 1) Å undergrave folkeavstemninga, bl.a. som et »fremmedelement i vårt demokrati» (VG) og gjennom partinominasjoner forberede ny beslutning i Stortinget.
- 2) Å presse handelsavtalen lengst mulig opp mot medlemskap, dvs. at den inneholder utviklingsklausul og »samarbeide» på en rekke felter utover handel.
- 3) Å snu opinionen til fordel for medlemskap, bl.a. gjennom å utnytte nedleggelsene og svartmale handelsavtalen.

FOLKELIGE ORGANISASJONER SVEKKET

Motstanderne er til dels sterkt svekket, slik som FB og i betydelig grad AKMED. Dels har den nesten opphørt å eksistere, slik som i AIK, i bøndernes og fiskernes organisasjoner, Kvinneaksjonen etc.

KORVALD RYGGER

Det alarmerende resultat av denne sterke glidning i styrkeforholdet mellom monopolkapitalen og folket er følgende: **Det forhandlingsopplegg som regjeringa Korvald la fram i Brussel 4. desember 1972, er likt det avtaleopplegg som Norges Industriforbund håper vil gjøre Norge »de facto medlem i EF»!** Dvs. at monopolkapitalen er svært nær gjennombrudd på pkt. 2 ovenfor!

Det er denne situasjonen enhetsfrontens venstre plikter å gripe inn i og endre. AKMEDs propagandadager er et av de første skritt. For det første er det meninga å ta opp fiendens kjørløp særlig med hensyn på handelsavtalen og belyse hva den betyr for folket.

For det andre akter AKMED å lansere en underskriftskampanje med krav til handelsavtalen.

Målet med uka er å reise en opinion som slår tilbake Willochs press og legger grunnlaget for at regjeringa Korvald kan få backing nok til å hale iland en avtale som respekterer folkeavstemninga. Det er tvingende nødvendig med folkelig støtte dersom ikke denne mindretallsregjeringa skal presses enda lengre.

Opplegg for propagandadagene kan leses i EEC-motstanderen nr. 2/73. Ellers anbefales EEC-artikkelen i Røde Fane nr. 1/73.

ML'er i AKMED

SOMMERLEIRER 1973

Etter stiftinga av det nye KP (som kanskje skal delta i valget til høsten), vil en total mobilisering av alle våre krefter, alle våre medlemmer og venner være nødvendig for å løse oppgavene vi blir stilt overfor. En vellykket sommerleir-bevegelse vil derfor ha ennå større betydning i år enn tidligere. Den vil kunne bidra til å sveise bevegelsen fastere sammen, styrke forbindelsen til uorganiserte progressive masser og utvikle politikken gjennom massediskusjoner slik at vi kan vinne seirer i høstens kamper.

– Utvikling av politikken betyr også utvikling på alle områder, slik som en kollektiv stil i løsningen av praktiske problemer på leiren, utvikling av metoder til å løse familiespørsmål, barneoppdragelse osv. Spørsmålet om utvikling av en folkelig kultur vil bli viet særlig oppmerksomhet.

– Leirene skal ikke bare være politiske møter for deltakerne. De skal også gi gode muligheter for ferie for alle. Det vil bli lagt opp til og oppfordret til allsidig fysisk aktivitet.

GI MASSENE IDEEN OM SOMMERLEIR NÅ

Tidligere erfaringer viser at folk som er fast etablert med jobb og familie oftest driver en ganske annen form for langsiktig ferieplanlegging enn enslige studenter. Alt nå i jan./febr. må ferieplanene legges for mange dersom alt skal klaffe med samordning av ferietid, tinging av sted, avtale med andre venner med tilsvarende vansker som skal være med osv. I hvert fall hvis det dreier seg om progressive som

ikke har vært på sommerleir tidligere skal vi ikke kunne vente at de av seg sjøl tar ei ukes sommerleir med i planlegginga. Når vi så setter dem på tanken om sommerleir uti mai en gang, vil det fortone seg som umulig å innpasse det i opplegget. Vanskene blir også ofte økt av hensynet til resten av familien som da er innstilt på helt andre ting enn sommerleir. Skal disse folka komme på leir til sommeren, må de begynne å innstille seg på det alt nå. Da vil de også mye lettere kunne overbevise en mer tilbakeliggende ektefelle. Derfor: **TA HENSYN TIL FAMILIEFOLK**
GRIP SOMMERLEIRIDEEN NÅ – SPRE DEN SYSTEMATISK

Tidspunkt: Innenfor fellesferien for de fleste leirer.

Sted: 2 eventuelt 3 MLG leirer og antakelig en pionerleir på Østlandet.

Til dels egne MLG leirer, til dels fellesleirer med UF i øvrige distrikter.

KJØP AV EGET LEIRSTED PÅ ØSTLANDET

Vi vil i alle tilfelle sikre oss ved å leie plass i sommer. Skal vi være sikret plass også i framtida, må vi stole på egne krefter, vi må kjøpe et sted og bygge det ut.

– Ettersom den politiske kampen skjerper seg, kan det bli vanskelig å få leid sted i det hele tatt. Hove på Tromøya skal staten snart overta til eget kurssted.

– Leiren vil kunne bygges ut mer i samsvar med våre egne behov, hvis vi eier den.

– Ved siden av å tjene som leirsted for MLG, UF og pionerene, vil også andre folkelige organisasjoner kunne dra nytte av den.

– Det store dugnadsarbeidet som hvert år blir nedlagt i provisoriske løsninger vil ikke lenger være bortkastet når leiren er over.

– Økonomisk. Provisoriske anlegg koster hvert år mer enn vi betaler i leie. De nåværende leieutgiftene ville alene være nok til å betale ned kjøpesummen.

Arbeidet med å skaffe et slikt sted er i gang, men også her gjelder det at et par kamerater som jobber isolert fra massene vanskelig når resultater. Spørsmålet om fast sommerleirsted, må bli massenes egen sak. Det betyr at alle medlemmer og sympatisører på Østlandet må bruke fantasien og foreta lokale undersøkelser om egnede steder. Send inn ideer og forslag til TF med opplysninger om:

- Hvem kan kontaktes om saken.
- Hva slags sted er det – mest mulig opplysninger.
- Hvor det ligger – gjerne med kartangivelse.
- Eierforhold.

KRAV TIL STEDET

– Mulighet til utbygging av skikkelige sanitæranlegg er en forutsetning. Nye strenge vilkår for å få utslipptillatelse for kloakk gjør det umulig å bygge ut steder som ellers ville vært ideelle. Hvis dere har ideer på steder hvor det tidligere ikke er kloakkutslipp, sjekk saken først med de kommunale myndigheter.

– Stedet bør være stort nok til å kunne romme teltplasser for 200–800 mennesker – plass til utbygging av soveplasser inne for 50–400 –plass til barnehage, idrettsaktiviteter, møteskur/telt, kjøkken, kontorbygg etc. Det eksakte arealet vi trenger vil bl.a. avhenge av utfoldelsesmulighetene i terrenget omkring.

– Vi vet at det for tiden legges ned en rekke feriehem, pensjonater, internat-skoler, sosiale institusjoner o.l. Sjekk særlig om noe slikt kan være til salgs på ditt hjemsted.

Sommerleirkomiteen

DISKUSJONSBEVEGELSEN ET LANGT SPRANG FRAMOVER!

I siste nr. av TF slo vi fast at diskusjonsbevegelsen hadde løst oppgaven sin, og at vi nå kunne ta sikte på avslutningen. Denne gangen har vi tatt en liten intervjurunde for å høre om folk er enige i konklusjonen. Vi har også spurt dem om hva de mener vi har oppnådd gjennom diskusjonsbevegelsen, og hva som har vært de viktigste svakhetene.

Førstemann ut er Petter fra KK-redaksjonen. Vi huket ham midt i hektisk arbeid med ukeavisa, og han mente at:

– Diskusjonsbevegelsen har gitt oss det første konkrete programmet for den

norske revolusjonen som har sett dagens lys her i landet. Det er en flott ting! Arbeidet med programmet tvang oss i det hele tatt til å bli konkrete, gjøre undersøkelser, tillempe på egne forhold. Vi kunne ikke bare flyte på de allmenne linjene. Folk ble oppmuntret til å tenke og analysere sjøl, tror det betydde svært mye for utviklingen av sjølstendigheten hos medlemmene. Dessuten tror jeg vi fikk tatt knekken på en del praktisisme. »Å gjøre masse praktisk» har ofte vært oppfatta som definisjon på en ml'ers

politiske aktivitet. Nå ble analyser og utforming av linjer satt i sentrum.

En annen viktig ting er den massebevegelsen som ble utvikla. For å kunne lage program var vi nødt til å omgås massene, snakke med dem, finne ut hva deres problemer og ønsker var. Vi kunne ha valgt to linjer for programarbeidet:

1) Vi kunne ha nedsatt et «ekspertutvalg» som skulle «ta seg av saken». Dette ville etter min mening vært Liu Shao-chi-linja. 2) Vi kunne valgt den linja som ble fulgt, nemlig å utvikle en brei diskusjonsbevegelse som grep et godt stykke ut over våre egne rekke. Resultatet viser at dette var ei riktig linje.

– Hvordan synes du TF har fungert?

– I begynnelsen synes jeg TF var for passivt. Bladet stilte ikke motsigelsene skarpt, det gikk liksom litt tregt med å komme i gang. Men etter hvert utviklet det seg bra. Det er fint å få så mye av diskusjonen rundt omkring i skriftlig form. Spesielt utafor Oslo-gryta tror jeg TF har hatt en viktig funksjon når det gjelder å aktivisere diskusjoner og stille folk overfor nye problemstillinger.

– Er du enig i at diskusjonsbevegelsen nå har løst oppgaven sin?

– Ja, jeg er enig i konklusjonen i forrige nr. Det som står igjen i programarbeidet nå, er spesialarbeid.

Den neste vi spør, er Knut, student:

– Gjennom diskusjonsbevegelsen er alle blitt drevet langt framover, organisasjonen er på et mye høyere politisk nivå nå enn da vi starta. Det har vært en skole i marxismen-leninismen for hele organisasjonen. Mye bra nybrottsarbeid er gjort, jeg tror grunnlaget er lagt for å gå svært bredt ut eksternt i neste omgang, og med langt mer politisk sjølstendige medlemmer enn tidligere. Dette mener jeg er et av de viktigste kriteriene for å avslutte diskusjonsbevegelsen nå.

– Hva med TF?

– Diskusjonsbevegelsen har helt opp-

lagt vært et sprang framover for TF. Bladet har nå blitt det som det skal være: medlemmenes blad. Den store mengden med spontant innsendte innlegg avspeiler en reell styrking av demokratiet, folk skjønner at politikken lages nedenfra.

Eller kunne nok bladet vært mer aktivt i å oppsummere diskusjonens gang underveis, og prioritere klarere de viktigste sakene. Det kom så mange initiativer og så mange saker at det var lett å miste oversikten, folk kunne ha lyst til å følge opp mange tråder, men visste ikke riktig hvilke de skulle velge.

– Svakheter ved den måten diskusjonsbevegelsen er blitt gjennomført på?

– Det gikk litt tregt i begynnelsen. Tror det kunne ha vært gjort noen tiltak for å komme forttere i gang. En del spørsmål kunne blitt satt ut til folk før hele organisasjonen begynte å diskutere programmene osv.

Dessuten mener jeg at den faglige politikken plass i programdiskusjonen ikke har vært framtreddende nok. Dette rimer ikke med opprioriteringen av dette arbeidsfeltet.

Til slutt interPELLERER vi Ellen, som er storlagsformann og jobber i helse- og sosialsektoren:

– Kan vi avslutte diskusjonsbevegelsen nå?

– Jeg tror at den konklusjonen som ble trukket i siste nr. av TF er riktig for helheten. Men akkurat laget vårt sleper en del etter. Vi har fått med mange nye i det siste, som ikke har deltatt i diskusjonene. Disse folka trenger å gjøre seg kjent med f.eks. programmer selv om det ikke er store politiske motsetninger ute og går.

– Hva synes du vi har oppnådd gjennom diskusjonsbevegelsen?

– Diskusjonsbevegelsen har stilt krav til sjølstendig politisk tenkning, og dette har utvikla folk mye. For de fleste er det første gang de virkelig har vært med på å utforme politiske linjer. Demokratiet i

bevegelsen er også blitt kraftig styrket gjennom dette.

– Har du noen kritikk av måten diskusjonsbevegelsen ble gjennomført på?

– For laget vårt ble det som sagt for lita tid. Jeg vet ikke om det skyldtes for stramt opplegg sentralt eller famling fra vår side. Da planen kom, mente jeg at den var bra, men likevel har det vært en del vansker i praksis. Vi hadde f.eks. problemer med å gjennomføre ei skikkelig arbeidsfordeling, og fikk derfor ikke forberedt diskusjonen så godt som vi burde.

– Hvordan synes du TF har fungert?

– Personlig synes jeg TF har vært bra, med oppsummering av andre lags diskusjoner osv. Men vi har ikke brukt det noe

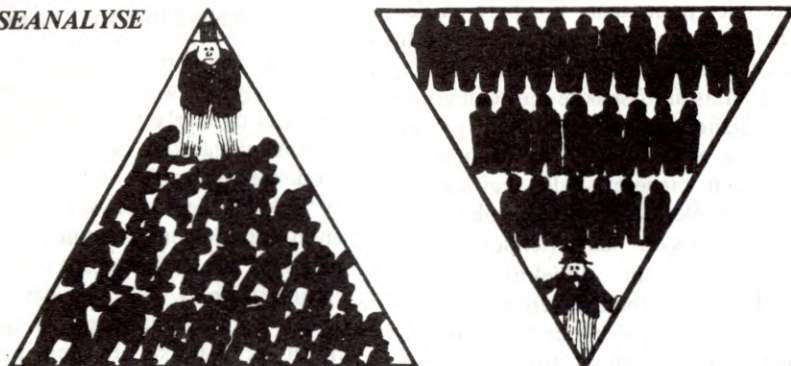
særlig på organisert vis. Jeg tror det henger igjen en slags respekt for TF som gjør at en del nøler med å skrive: Alt som står der må være riktig og på et politisk høyt nivå. Bladet har absolutt ikke gitt det inntrykket under diskusjonsbevegelsen, men det er likevel en følelse som henger igjen.

Ellers tror jeg vi trenger en diskusjon i laget på hvordan TF skal brukes. Medlemsbladet bør jo ha en plass i det indre livet i laget, sjøl om vi ikke akkurat skal gi oss til å ha studier på alt som står der.

Konklusjonen på vår lille spørreunde må bli at diskusjonsbevegelsen i hovedsak har løst oppgaven sin, og løst den meget bra!

KLASSEANALYSE

KLASSEANALYSE AV ET PSYKIATRISK SYKEHUS

Sykehuset eies av XXX kommune. Herfra kommer pasientene og tilbake reiser mange etter gjennomgått kur. Det problem som sykehuset er satt til å løse, henger derfor på det nøyaktigste sammen med forholdene i kommunen: Folke-mengden, de sosiale forhold, bolig-standarden, økonomi, miljø. I dobbelt forstand er forholdene i byen avgjørende for sykehuset: Jo større byen er, desto større kapasitet må byens psykiatriske sykehus ha.

Det kulturelle og sosiale miljø som pasientene kommer fra i byen, preger både disse og deres sykdom. På den annen side vil byens økonomiske evne og velgernes og myndighetenes innstilling være av den største betydning for sykehusets muligheter til å realisere sin oppgave.

Sykehuset eies av kommunen, men er også avhengig av de takster som staten fastsetter for sykehus (kurganger etc.).

Det er en rekke motsigelser mellom forskjellige grupper. Vi har motsigelsen

mellom administrasjon og den kliniske del med tilstøtende funksjoner som vaskeri, verksted etc. Det er motsigelser mellom de forskjellige avdelingene og mellom de forskjellige yrkesgrupper. Yrkesgruppene er igjen splittet i en rekke tilsynelatende og reelle motstridende interesser.

ADMINISTRASJONEN

Vi kan begynne med administrasjonen. Administrasjonens oppgave er å forvalte de midler som bevilges over kommune-budsjettet og de inntekter som sykehuset har, i hovedsak fra kurganger. Administrasjonens personale mener vi hovedsakelig deler seg i to på følgende måte: Toppskiktet som selger sin arbeidskraft til kommunen og på det viset objektivt tilhører arbeiderklassen, men som er i den situasjonen at de hovedsakelig føler seg best tjent med å løse de oppgavene de er pålagt til »beste» for kommuneadmini-strasjonen uten hensyn til om dette representerer en forverring for de øvrige

ansatte eller pasientene. For bare på den måten får de muligheten til å avansere til bedre betalte og mer attraktive jobber. Det må antas at disse ikke ser noen grunn til å forandre maktforholdene i samfunnet slik at de som de nå tramper på for sin egen karrieres skyld, skal komme til makten. De tjener derfor (objektivt) ved sin funksjon klassefienden og er småborgere i sin subjektive klasse-tilhørighet. Som arbeidstakere er de (stort sett) organisert og kjemper for lønnskrav og bedre arbeidsforhold for sin gruppe. Men de er lite interessert i og i hovedsak ute av stand til å sette kampen for sine dagskrav i sammenheng med kampen for arbeiderklassen og sosialismen.

Borgerlig tankegang er sterkt forankret i denne gruppa, bl.a. fordi de i hovedsak er rekruttert fra småborgerskapet. Det ser ut som om disse hovedsakelig ser sykehuset som en økonomisk enhet som må drives på «forsvarlig» måte. Dette avspeiler selvfølgelig det allmenne ved helse- og sosialpolitikken under kapitalismen. Dette er opphavet til en tildels skarp motsigelse til leger, psykologer og deler av det kliniske personalet.

De underordna funksjonærene i administrasjonen, kontorpersonalet osv., representerer klart den proletære sida. De fleste er organisert i den merkantile gruppa i NKFs avdeling på sjukehuset.

Vaskeriet og verksteder drives på liknende måte som i industrien, med bl.a. tidsstudier. Her er det nok rimelig å anta at det er formennene som representerer den gruppa som vakler mest. Til dels ser de seg tjent med å gå arbeidsgivernes ærend, til dels forstår de at deres interesser er felles med arbeidskameratene.

Ledende funksjonærer representerer stort sett de samme småborgerlige ideene som den øverste delen av administrasjonen og tjener objektivt klassefienden ved å gå i spissen for forverringstiltak på arbeidsplassen.

DEN KLINISKE STABEN

Innen den kliniske staben er det et vell av motsigelser som har sitt opphav i den spesielle og sterke (idealistiske) borgerlige overbygninga som hersker på et relativt moderne psykiatrisk sykehus. På bunnen av sykehushierarkiet står avdelings- og anretningshjelpene. Sammen med de eldre pleierne og arbeidsterapeutene (såkalte treningspleiere) utgjør de den gruppa på syke- og behandlingsavdelingene som minst er påvirket av den psykiatriske tenkningas borgerlige og idealistiske side. Den politiske bevisstheten er veldig ujevn hos avdelings- og anretningshjelpene. Da disse utelukkende er kvinner, for det meste unge jenter uten utdanning, og husmødre, så virker det som det ujevne nivået avspeiler den særegne undertrykkinga av disse. Som egen gruppe står de i fare for å bli eliminert på grunn av innføringa av brettservering. De fleste vil antakelig begynne som pleiere eller bli overført til hovedkjøkkenet.

De neste på rangstigen er pleieravløserne som ikke har noen faglig bakgrunn i pleierutdanning. De har ulik bakgrunn, noen er studenter som jobber helt midlertidig, andre er unge arbeidere med liten utdanning. Noen ligger på grensa til å bli rekruttert til filleproletariatet. Etter tre år ved sykehuset får de status som pleiere med noe bedre lønn. Ganske mange av pleieravløserne er faglig veldig engasjerte og opptatt av samfunns-spørsmål. Det sier seg selv at de er et lett offer for den idealistiske overbygninga på sykehuset, men dette deler seg klart i to, da de mest politisk bevisste også finnes nettopp i denne gruppa.

Den neste gruppa er pleierne, som til dels er psykiatriske hjelpepleiere, pleiere med det «gamle pleierkurset» eller de som har arbeidet som pleieravløser i over tre år. De fleste er såkalte eldre pleiere da det er få av de yngre pleieravløserne som blir på sykehuset i tre år. Pleierne er stort sett

mer opptatt av arbeids- og lønnsforhold enn psykiatri. Dette medvirker til å skape motsigelser mellom dem og andre deler av den kliniske staben, men de er av samme grunn lite påvirket av den spesielle form for borgerlig tenkning som knytter seg til psykiatrien og sykehus.

På avdelinger hvor det mest arbeider kvinner, er den politiske bevisstheten mindre, og med mye rester av »kallsmentalitet», noe som fører til grov utbytting i form av mye ekstravakter på tvert av avtalen og arbeidervernloven. Det er flere eksempler på at de ikke har fått den betaling de har krav på etter gjeldende avtaler.

En undergruppe av pleierne har faste nattavakter på flere av avdelingene. Det snakkes om motsetningene mellom dag- og nattpersonalet. Disse er stort sett av samme natur som motsetningene mellom pleierne og resten av den kliniske staben, med bakgrunn i psykiatrisk tenkning.

Forholdet til autoriserte pleiere er prega til dels av den rollen enkelte sykepleiere spiller som arbeidsledere, avdelingsledere/assistenter på enkelte avdelinger og av en gammel urettferdighet i spørsmålet om kompetanse. Tidligere, før autoriseringa av sykepleierne, var de psykiatriske pleierne med sine to-årige kurs i samme situasjon som andre sykepleiere. De kunne da avansere til assistenter, avdelings- og overpleiere. Etter autoriseringa har de psykiatriske pleierne blitt fortrent. Sykepleierforbundet har satt seg imot en spesiell autorisasjon for psykiatriske sykepleiere med full støtte fra de fleste sykepleierne ved sykehuset.

Blant arbeidsterapeutene finnes liknende motsigelser som i pleiepersonalet. Vi har treningspleierne som er av samme kategori som de »gamle» pleierne og bør regnes til denne gruppa. Vi har også et fåtall utdannede arbeidsterapeuter og noen flere praktikanter. De utdannede og praktikanter truer med å fortrenge

pleietrenerne på samme måte som sykepleierne i forhold til pleierne.

Sykepleierne deler seg i to grupper angående formell kompetanse. De med tre års sykepleierskole og de med spesialsolen i psykiatri i tillegg, og noen få som overpleiere og ass. overpleiere med den høyere sykepleierskolen. Sykepleierne står ofte i et klart motsetningsforhold til pleiere og pleieravløserer. Særlig på avdelinger hvor behandlingen begrenser seg til pilletrilling.

Mye av motsetningene mellom pleierne og sykepleierne henger sammen med at mange sykepleiere innehar arbeidslederfunksjoner som avd.ledere og assistenter. I disse funksjonene deler seg i to slik som formenn på andre arbeidsplasser. Noen er de første til å sette i gang vaktordninger o.l. som forverrer pleiernes og pleieravløsernes arbeidssituasjon. Andre tar parti for arbeidskameratene på avdelingen og presser på for å få ansatt flere for å bøte på personalmangelen som er kronisk på nesten alle avdelinger. Borgerlige ideer i form av kallsmentalitet er på klar retur og finnes antakelig helt unntaksvis.

Sykepleierne med spesialsolen har ofte ideer som »vi er terapeutene» og pleiere er gammeldagse og dumme. De har lett for å oppfatte motsetninga mellom deres faglige kompetanse og pleiernes mangel på utdanning som den største hindringa for et bedre psykiatrisk helsestell. (Det er forståelig at solidariteten innenfor klassen blir litt vanskelig når en gruppe oppfatter den andre som bestående av sinker.)

Dette var den viktigste årsaken til at personalforeninga NKF, hvor pleierne er organisert, ikke ville gi sin støtte til sykepleieraksjonen 72.

Både sykepleierne og pleierne hører med til de proletære elementene ved sykehuset, og motsetningene mellom dem er uttrykk for motsigelser som har opphav i borgerlig tenkning i begge grupper. Et resultat av splitt og hersk-politikken fra kommunen og staten.

Tom side